

Krajevne novice

Glasiło občine Šmartno pri Litiji

December 2021

Letnik 6, številka 9

Iz tokratne vsebine:

**Pogovor z Danico Sveršina,
predsednico OZ RKS Litija**

stran 4-5

**75 let Doma Tisje – skupaj v
prihodnosti**

stran 7

**Ralf Schumacher na gradu
Bogenšperk**

stran 12

Zlati tamburaši

stran 16

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji

Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure

Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00

Uradne ure župana so po dogovoru, zaželeno je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

**Glasilo občine Šmartno pri Litiji
Krajevne novice**

Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla februarja 2022, pričakujemo najkasneje do petka, **28. 1. 2022**, na elektronski naslov uredništva: krajevnenovice@bogensperk.si. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri svojem pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:

Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:

dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:

Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Manca Vidic in Uroš Pušnik

Jezikovni pregled:

Janoš Železnik

Naslovna fotografija:

Dvojčka

Foto:

Miran Škulj

Prelom in priprava za tisk:

Biroservis – Mlakar Gorazd s. p.,
Ustje 7, 1275 Šmartno pri Litiji

<https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/>

**Glasilo izhaja v nakladi
1800 izvodov in je brezplačno.**

ISSN 2463-8579

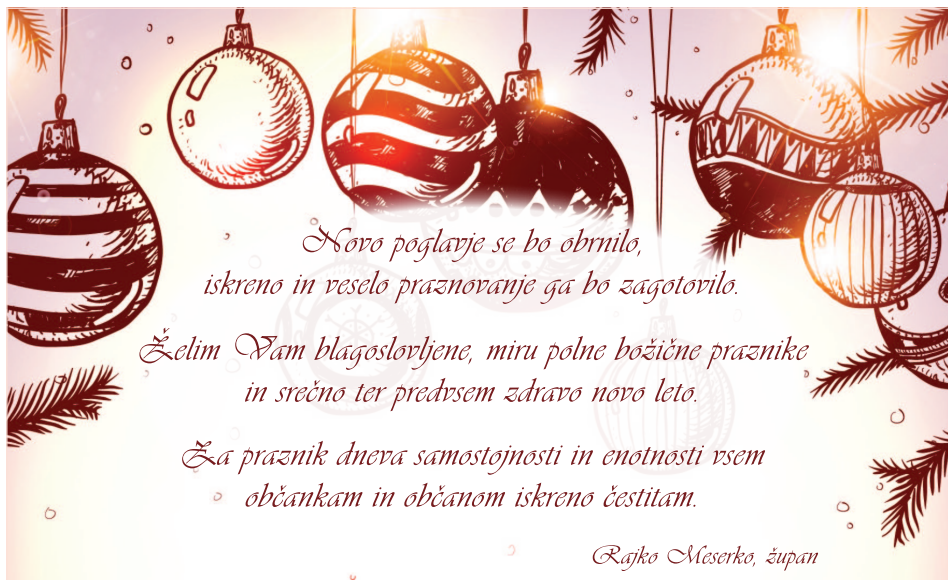
Spoštovane občanke in občani!

Zaključujemo težko leto, ki ga je korona-križa tako ali drugače zaznamovala. Vsi to občutimo in se trudimo prilagoditi novemu načinu življenja. Vse to obdobje sem zagovarjal preudarno komunikacijo in iskanje modrih rešitev za zapleteno situacijo. Ne glede na vse mora biti glavno vodilo pomagati ljudem, ki pomoč potrebujejo, ter v vsem tem ostati miren in predvsem ostati človek. Prizadeval sem si, da se omogoči dostopnost do cepljenja za vsakogar, ki si to želi. Menim, da je v prvi vrsti to stvar stroke, saj bolj, kot se politika vmešava, večja je možnost zmede in napačne interpretacije. Vse to pa vodi v nepotrebno razklanost med ljudmi. Sam sem si mnenje o cepljenju ustvaril s pogovori z zdravniki in medicinskim osebjem ter na podlagi tega sprejel odločitev. To mora biti stvar osebne svobode in obenem odgovornosti vsakega posameznika. Odgovornost se prične na istem mestu kot svoboda, to je pri nas samih. Dovolite, da dodam še nekaj o ukrepih. Nekateri se nam zdijo bolj, drugi manj smiselni, včasih celo kontradiktorni. S to problematiko ste se nekateri občani obrnili v vprašanji tudi name. V vlogi župana, v situaciji koronaukrepov, si želim delovati v duhu premišljenih potez in realne ocene stanja ter s tem povezano ukrepati. Tu se kar strinjam z zapisom županskega kolega: »Župan upornik se sicer sliši zelo romantično in verjamem, da lahko prinese komu veliko všečkov in simpatij, v praksi pa so takšna dejanja donkihotovsko bojevanje z mlinci na veter in se jih ne mislim posluževati, četudi bo kakšen Sančo Pansa po dveh pivih v vaški gostilni pogumno žugal, kako se je treba upirati, upirati in še enkrat upira-

ti.« V osnovi z upiranjem ni nič narobe, če le-to ovrednotimo kot alternativo, in sicer argumentirano ter z dejstvi. Če ne, vse to žal ostane le na odnosu PROTI. V življenju še vedno verjamem, da lepa beseda lepo mesto najde, in zato spoštujem vsakogar do trenutka, ko namesto lepe besede prične z uporabo nasilja, četudi le verbalnega. In še nekaj: nič niso krive učiteljice, trgovke, natakarike, uradnice ali medicinsko osebje ..., vsi smo ljudje, ki se bomo srečevali tudi jutri, in zato ni vredno svojih frustracij stresati na prvega na naši poti. In ne glede na vse je tudi župan prvi med enakimi, zato nosim masko, uporabljam razkužilo, distanco in se držim danih priporočil z enostavnim razlogom – želim si ostati zdrav in enako želim ljudem okrog sebe. Odgovornost nas vseh je, da v tej situaciji s svojim delovanjem dajemo zgled vsem ostalim. December je mesec velikih pričakovanj in želja. Zato nam želim zdravje. Ne glede na vse naj vas ta čas napolni z vsem dobrim, da bomo vsi skupaj vstopili v prihajajoče leto z optimizmom in novim upanjem. Srečno in ostanite zdravi.

Rajko Meserko, župan

Obvestilo

Občankam in občanom občine Šmartno pri Litiji so vsak torek od 8.00 do 10.00 odprta vrata direktorja občinske uprave za obravnavo aktualne problematike občinske narave. Obvezna je predhodna najava preko elektronske pošte rajko.grimsic@smartno-litija.si oziroma preko telefona 01 896 28 00. Po izvedeni najavi vam bosta potrjena ura in datum sestanka.

Rajko Grimšič, direktor občinske uprave

Gradnja sekundarne kanalizacije Cerkovnik–Črni Potok

Občina Šmartno pri Litiji je v mesecu novembru 2021 začela z izvajanjem drugega dela investicije Izgradnja sekundarne kanalizacije v Šmartnem pri Litiji – sekundarni vod Cerkovnik–Črni Potok na osnovi pridobljenega gradbenega dovoljenja št. 351-102/2021-6223-13, z dne 5. 10. 2021. Izvajalec del je podjetje Euro Grad, d. o. o. iz Ljubljane, z dograditvijo sekundarnega fekalnega in meteornege kanalizacijskega omrežja pa bo omogočen priklop za stanovanjske objekte na naslovih Črni Potok 1, 1a, 1b, 1c in 1d. Dela morajo biti zaključena v začetku januarja 2022.

Tanja Kepa Ferlan

Sanacija dela lokalne ceste 208101 Gradiške Laze–Mamolj

V oktobru je bila izvedena sanacija treh najbolj dotrajanih odsekov lokalne ceste 208101 – Gradiške Laze–Mamolj v skupni dolžini 1054 m.

Izvedena je bila hladna reciklaža z obrabno zaporno plastjo v debelini 7 cm, in sicer prvi odsek v dolžini 330 m, drugi v dolžini 606 m in tretji v dolžini 118 m.

Strošek investicije je bil 152.258,43 EUR brez DDV in 185.755,28 EUR.

Aleš Krže

Obvestilo

Uporabnike na območju javnih vodovodov, ki še niso priključeni na javni vodovod in imajo možnost priklopa, obveščamo, da je potrebno objekt, ki se oskrbuje s pitno vodo, obvezno priključiti na javni vodovod, skladno z že prejetimi obvestili upravljavca KSP Litija, d. o. o. To obvestilo se nanaša tudi na imetnike vodnih dovoljenj, katerih veljavnost je potekla.

Javno podjetje KSP Litija, d. o. o.

Za letošnje praznike smo se odločili ozeleniti našo lipo, ki je simbol slovenstva, s 5580 lučkami. Vsaka izmed teh lučk predstavlja enega izmed Vas, občanov Šmartnega pri Litiji. Naj v prihajajočem letu nobena lučka ne ugasne, ampak prinese zdravje, srečo in obilo medsebojnega spoštovanja, razumevanja ter ljubezni. Stopimo skupaj vsi občani in Litijani ter premagajmo temo z lučkami.

Matevž Sotenšek z družino in kolektiv Gostilne pri Mačku

LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ!

Naj luč na ceste sij!

Iz oken vsake hiše

naj prek dežel in mej

srebrno cesto riše,

da bomo šli po njej.

PRIŽGIMO LUČ, LJUDJE!

Naj luč na ceste sij!

(Fran Milčinski Ježek)

Vesele božične praznike in srečno novo leto 2022 želimo pevcem, prijateljem, občanom in vsem, ki nas podpirate in spremljate na naših koncertih!

Pevke in pevci MePZ Zvon Šmartno in zborovodkinja Marija Celestina

Solidarnost pomeni, da nam je vsem dobro

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

V decembrskem predprazničnem času pogosto govorimo o solidarnosti, čeprav bi se morali skozi celo leto zavedati, da je med nami veliko ljudi, ki iz takšnih ali drugačnih razlogov potrebujejo podporo. Nekaterim lahko pomagamo že s toplo besedo ali nasvetom, drugi pa za preživetje rabijo materialno pomoč. Epidemija je stanje še poslabšala in povečala stiske posameznikov.

Rdeči križ je ena od osrednjih organizacij, ki tudi v našem okolju pomaga najbolj pomoči potrebnim. Njihovo delo je družbeno zelo pomembno, a ostaja pogosto premalo opaženo. K tokratnemu pogovoru smo zato povabili gospo Danico Sveršina, predsednico litijskega območnega združenja Rdečega križa Slovenije.

Gospa Sveršina, najlepša hvala za vaš prijazen odziv našemu vabilu. Ob razmišljanju, kdo bi bil najprimernejši kandidat za pogovor v decembrski številki, sem se hitro spomnil na vas. Izpolnjujete namreč zelo plemenito poslanstvo, o katerem redno poročate tudi v našem glasilu. Za začetek bi vas prosil, če se lahko našim bralcem na kratko predstavite.

Sem Danica Sveršina, devetnajst let sem

bila zaposlena na Območnem združenju Rdečega križa Litija kot sekretarka, sedaj pa sem predsednica Območnega združenja Rdečega križa Litija.

Se morda spominjate, kdaj ste začutili željo po pomaganju pomoči potrebnim? Ali je bil to razlog, da ste se pridružili Rdečemu križu?

Poslanstvo Rdečega križa sem spoznala že kot otrok. Moj oče je bil leta 1940 z družino izgnan v Nemčijo, večkrat je omenjal pomoč Rdečega križa, ki mu je tudi pomagal pri vrnitvi v domovino.

15. 3. 2001 sem se zaposlila na RKS Območnem združenju Litija. Poleg prve pomoči, krvodajalstva se srečuješ tudi z ljudmi, ki so pomoči potrebni, so v stiski, družinami, ki jih doleti nesreča. Spoznaš poslanstvo Rdečega križa, da lahko pomagaš ljudem, ki pomoč potrebujejo.

Sodelovanje s prostovoljci Rdečega križa na terenu je neprecenljiva izkušnja. Delo z njimi mi je v veliko veselje.

Stiske ljudi so vedno prisotne, bolj opazne pa so v času gospodarske oziroma trenutne epidemične krize, saj se občutno povečajo. Vaše območno združenje pokriva občini Litija in Šmartno pri Litiji, ki imata skupaj prek 20.000 prebivalcev, zato je gotovo tudi veliko posameznikov in družin, potrebnih vaše podpore. Kako bi ocenili stanje v našem lokalnem okolju?

V našem okolju je čedalje več prosilcev za pomoč. Prostovoljci v krajevnih organizacijah obiskujejo pomoči potrebne, jim dostavljajo pomoč, kar pa je v teh časih zelo težko. V prvih devetih mesecih smo s 159 prostovoljci razdelili 2819 prehranskih paketov 1635 prejemnikom.

OZ Litija nudi pomoč s prehranskimi paketi in praškom, z oblačili in obutvijo posameznikom in družinam, ki so v stiski, pomagajo brezposelnim, osebam brez statusa in vsem, ki živijo v pomanjkanju. Posreduje tudi rabljeno pohištvo. Namen programa socialne pri OZ Litija je blažiti materialno stisko in socialno izključenost.

Kdaj v letu prejimate največ prošenj za pomoč?

Prošnje prejmemo preko celega leta, največ pa v božično-novoletnem času. Naši prostovoljci socialno šibke, starejše, osamljene obiskujejo po domovih in domovih za starejše. Pomoč prejmemo na podlagi razpisa z RKS, in sicer iz sklada EU prejmemo tri distribucije pomoči, sodelujemo tudi s trgovino Lidl. V letošnjem letu smo razdelili preko 17 ton pomoči v prehrani.

Kako je organizirano vaše združenje? Ali v celoti temeljite na prostovoljnem delu?

Stalne naloge, ki jih izvajamo na temelju javnih pooblastil so:

- pridobivanje krvodajalcev in organizacija krvodajalstva za zagotavljanje za-

dostnih količin potrebne krvi,

- pridobivanje prostovoljcev – darovalcev delov človeškega telesa ter darovanja organov po smrti,
- organizacija tečajev in izpitov iz prve pomoči za voznike motornih vozil, delovne organizacije in bolničarje,
- poizvedovalna služba (služba pogrešanih).

V današnjem času, spričo okoliščin, v katerih živimo, pa je ena najpomembnejših nalog skrb za pridobivanje sredstev in materialnih dobrin za pomoč ljudem, ki so se znašli v stiski.

Poleg javnih pooblastil, določenih v zakonu o RKS in so v javnem interesu, je naše delo tudi:

1. skrb za boljšo kakovost življenja starejših oseb;
2. zbiranje in delitev materialne pomoči: FIHO, Lepo je deliti, Peljimo jih na morje, razdeljevanje hrane socialno ogroženim iz Sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim;
3. preventivni in zdravstveno vzgojni programi;
4. delo z mladimi in prostovoljci;
5. programi pomoči socialno ogroženim otrokom – letovanje otrok iz socialno ogroženih družin, letovanje otrok z zdravstveno indikacijo;
6. letovanje starejših.

V veliki meri pa se socialna dejavnost izvaja tudi preko 16 krajevnih organizacij Rdečega križa s prostovoljnim delom. KORK so metoda dela OZ Litija, vendar oblikujejo lastne programe, ki so izraz potrebe posameznega kraja, navad ljudi in tradicije dela Rdečega križa. Temeljne naloge KORK so skrb za boljšo kakovost življenja starejših ljudi, skrb za posebno ranljive skupine prebivalstva, posebej za otroke iz socialno šibkih družin, ter skrb za žrtve naravnih in drugih nesreč.

Prostovoljci krajevnih organizacij predvsem pomagajo socialno šibkim s prehranskimi paketi, z njimi organiziramo zdravstvena predavanja, meritve RR, CHOL in KS, aktivno se vključijo v priprave na krvodajalske akcije, sprejemajo po OŠ učence v mlade člane Rdečega križa. Prva pomoč ni nujno, ampak je sestavni del izobrazbe in kulture, zato se jo je preprosto potrebno naučiti, naučeno znanje pa obnavljati in dograjevati.

V Rdečem križu Litija se tega dobro zavedamo, zato že od leta 2000 usposabljammo učence iz znanja prve pomoči in zgodovine Rdečega križa. Učenci pridobijo teoretično in praktično znanje prve pomoči, da lahko pomagajo sebi in drugim ob nesrečah, nezgodah in nenadnih obolenjih, spoznajo nevarne situacije, v katerih je življenje zaradi poškodb neposredno ogroženo, in se naučijo pravilnega ukrepanja; izoblikujejo preventivno miselnost ter se naučijo ukrepov za preprečevanje nezgod; razvijajo občutek za delo v skupini; sprejemajo mnenja drugih v skupini in ne nazadnje razvijajo

ustvarjalno mišljenje. V veliko pomoč nam je pri usposabljanju otrok mentorica na šoli. Žal pa zaradi virusa covid-19 že dve leti ne moremo organizirati območnega preverjanja znanja iz prve pomoči in dejavnosti Rdečega križa.

Zadnja leta je veliko govora o prostovoljcih oziroma prostovoljnem delu. Ali imate v vašem društvu dovolj članov, ki del svojega časa namenjajo za pomoč drugim?

Dobro imamo organizirano mrežo prostovoljcev po krajevnih organizacijah. Slabše je v Litiji in Šmartnem. Naši prostovoljci so predvsem starejši. Naša naloga v bližnji prihodnosti bo pridobiti čim več mladih prostovoljcev.

Prostovoljci so organizirani po krajevnih organizacijah Rdečega križa Litija: KORK Dole, Gradišče pri Dolah, Gabrovka, Hotič, Jablaniška dolina, Javorje, Jevnica, Kresnice, Litija l/b in d/b, Primskovo, Polšnik, Ribče, Sava, Velika Kostrevnica.

Za doseganje uspehov je potrebno tesno sodelovanje. S kom v lokalni skupnosti najpogosteje sodelujete?

Poleg naštetih krajevnih organizacij pri Rdečem križu Litija sodelujemo še z Društvom upokojencev Dole pri Litiji, Društvom upokojencev Litija, Društvom upokojencev Šmartno, sodelujemo tudi s PGD Primskovo, Dole, Javorje, Kresnice in s Centrom za socialno delo.

Pred nami so božično-novoletni prazniki, ki so za marsikoga najlepši del leta. Kako ste se nanj pripravili pri vas?

Pred božično-novoletnimi prazniki bodo prostovoljci obiskovali starejše, bolne in invalidne osebe s skromnim darilom, drobno pozornostjo, pogovorom. Nekaterim pa preko pošte z vizitko s prijaznimi željami ob praznikih. Vizitke že pripravljajo prostovoljci in učenci po osnovnih šolah.

Redno organizirate tudi krvodajalske akcije. Pred časom smo lahko v medijih zasledili, da v Sloveniji upada zanimanje za darovanje krvi. Kako pa je s tem v naši lokalni skupnosti?

Prostovoljno krvodajalstvo v organizaciji Rdečega križa Slovenije zagotavlja vse potrebe po krvi in krvnih derivatih v naši državi. Obdobje letošnjega leta na področju krvodajalstva lahko ocenjujemo kot **uspešno**, saj so rezultati boljši kot v preteklih letih.

Območno združenje Rdečega križa Litija organizira tri redne krvodajalske akcije vsako leto, organizira pa tudi prireditve in srečanja, ki so namenjena krvodajalcem z namenom izkazovanja pozornosti in zahvale za prostovoljno darovanje krvi.

Krvodajalci, ki darujejo del sebe, da pomagajo ljudem, ki nujno potrebujejo darovano kri, se redno udeležujejo krvodajalskih akcij, ki jih organiziramo v Litiji. Zanimanje za darovanje krvi se je povečalo.

Pretekli četrtek, 25. 11. 2021, je v šestih urah kri darovalo 196 krvodajalcev. Ob tej priliki bi se še enkrat zahvalila vsem krvodajalcem. Kri je nenadomestljivo zdravilo, pri zagotavljanju krvi pa si pomagamo lahko ljudje med seboj.

Krvodajalske akcije se je udeležil tudi gospod Martin Hostnik, daroval je že več kot

80-krat, za to humano delo smo mu izrekli posebno zahvalo.

Morda je prebiranje najinega pogovora koga spodbudilo, da bi vašemu združenju namenil kakšno pomoč. Kako lahko to stori?

Pomoč lahko nakažejo na RKS Območno združenje Litija na TRR, odprt pri SKB, d. d. – Litija, SI56 0311 0100 1003 138, s pripisom humanitarna pomoč oziroma po dogovoru.

Ne moreva niti mimo vprašanja, kakšni so načrti, cilji in želje za prihodnost?

Epidemija koronavirusa je na žalost zopet v polnem zagonu, je pa epidemija povečala pripravljenost ljudi, da pomagajo sočloveku. Želim, da v naslednjem letu začnemo živeti brez omejitev, sodelovati pa še naprej z odličnimi prostovoljci Rdečega križa.

Želite morda našim bralkam in bralcem ob koncu najinega pogovora še kaj sporočiti?

»Življenje je nenavadna kupčija. Življenje nam dolguje malo, mi pa njemu vse. Edina prava sreča pride, če se z namenom razdajamo.«

Leto 2021 se zaključuje, to je bilo res nenavadno leto, ki nas je postavilo na mnogo preizkušnji. Želim si, da bi v letu 2022 življenje začelo teči po starih tirnicah, da bi lahko brez strahu objeli svoje bližnje.

Vsem želim vesel božič ter sreče in zdravja v letu 2022!

Gospa Sveršina, najlepša hvala za prijeten klepet. Vam in vsem vašim sodelavcem želim v imenu uredništva vse dobro v prihajajočem letu.

Božički na kolesih obdarujejo otroke

Kolesarsko društvo
LITIJSKI TEMPOMAT

Avtorji članka: Božički Litijskega Tempomata

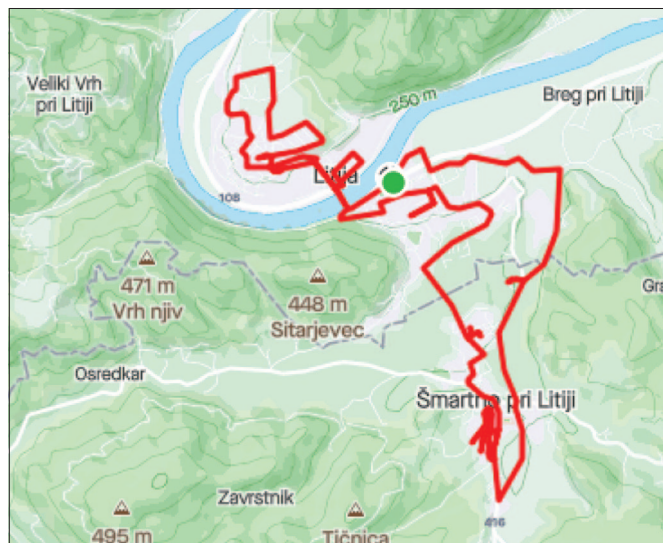
Kolesarsko društvo LITIJSKI TEMPOMAT poleg športnih aktivnosti organizira tudi dogodke z dobrodelno noto. Litijo in Šmartno bodo tako že petič zapored preplavili božički na kolesih. Božična kolesarska etapa se bo zgodila v **nedeljo, 19. 12. 2021**. Božički na kolesih bomo od 11. ure naprej prevozili pot med Litijo in Šmartnom. Obdarovali bomo vse pridne otroke, ki nas bodo pričakali na naši poti in pocukali za rokav.

HO-HO-HO, otroci, pričakajte nas ob poti, da vas razveselimo s kakšnim darilcem!

Zemljevid poti po kateri se bo vozil božiček:

Štart in cilj Božička: Litija - Bencinska črpalka OMV Litija 17,6 km - 220 m. n. v. – 3 ure predvidene vožnje. Nadaljevanje poti: Trg na Stavbah - Kidričeva cesta - Prisojna ulica - Kidričeva cesta - Graška cesta - Cesta Dušana Kvedra - Cesta Zasavskega bataljona - staro mestno jedro Litije - Rozmanov trg - Grbinska cesta - Ustje - Pungrt - Jeze - Zagorica - Ježa - bencinska črpalka OMV.

Več informacij o dogodku najdete na naši spletni strani www.litjiskitempomat.si in na facebook strani www.facebook.com/litjiskitempomat.

DEKD 2021: Dober tek!

Z objavami zgodb in receptov za stare jedi se pridružujemo aktivnostim ob imenovanju Slovenije za nosilko naziva Evropska gastronomska regija 2021.

Projekt učencev OŠ Šmartno pri Litiji: KAJ PA IZ LONCA DIŠI
Pripovedi o prehrani nekoč in danes

Pripovedovalka: Valerija Kepa, Moravska Gora

Moje otroštvo sega v petdeseta leta prejšnjega stoletja. Življenje na vasi se je takrat močno razlikovalo od današnjih dni. V naši družini smo živeli štirje: mama, oče, brat in jaz. V službo je hodil le oče, mama je bila doma in skrbela za gospodinjstvo. To so bili časi po vojni. Živeli smo skromno. Prehranjevali smo se s pridelki z domačega vrta, redili smo zajce in kokoši, nabirali borovnice, pomagali pri poljskih opravilih pri sorodnikih na kmetiji in za »lon« dobili krompir, fižol, češnje in slive.

Za zajtrk smo jedli belo kavo, v katero smo nadrobili črn kruh. Mama je že zvečer, preden je legla k počitku, na štedilnik na drva pristavila kozico z ročajem, vanjo nalila hladno vodo in dodala nekaj žlic proje in kocko cikorije (to sta bila kavna nadomestka za žitno kavo). To črno brozgo je počasi mešala in po zavretju pustila posodo na kraju štedilnika. Naslednje jutro je zavrela mleko, ki smo ga dobivali pri kmetu, nedaleč od nas, prilila črno kavo, dodala sladkor in postregla v skodeli.

Mama je enkrat na teden doma zamesila testo s črno moko, vodo, soljo in kvasom. V štručnici ga je nesla v pekarno, kjer so pekli kruh za večino gospodinjstev v kraju. Dišeče hlebce z zlatorjavo skorjo smo okrog poldneva prinesli domov otroci. Drugi otroci so ga lahko že takoj poskusili, jaz pa sem ga morala nedotaknjenega izročiti mami. Načeli smo ga, šele ko se je vrnil oče iz službe.

Za kosilo je bila običajno zelenjavna juha (zeljna, korenčkova, fižolova, paradižnikova, krompirjeva ali šara – to je mama skuhala samo v primeru celodnevne očetove odsotnosti). Prežganko smo jedli samo ob slabosti in črevesnih težavah, goveja juha pa je bila kraljica nedeljskega kosila. Zraven so sodili še »tenstan« ali pražen krompir, kuhana govedina in zelena solata (berivka, endivija, zeljnata solata ...). Zeljnato solato smo jedli samo pozimi, vedno jo je narezal oče. Najprej je nabrusil nož, pripravil zeljnate liste in jih narezal zelo na tanko. Poleti smo se razveselili paradižnikove solate, pri kateri smo spili tudi kis ali pa vanj pomakali kruh. Ob nedeljah smo vedno pekli pecivo: jabolčni »štrudelj« buhteljne, marmorni kolač, navadne kekse in janeževe upognjence, jabolčno pito ... Med tednom je bilo kosilo skromno, brez mesa; poleg juh smo jedli še svaljke, slivove cmoke, repo in matevža, pire krompir, pečen ali v kosih ... Med tednom smo za malico jedli kruh z marmelado, margarino, s surovim maslom ali z ocvirki. Posebno se spominjam rumeno-zelene marmelade, ki jo je mama skuhala iz zelenih paradižnikov z dodatkom sladkorja in limone.

Večerja je vsebovala ostanke dnevnih jedi, pogosto so bili na mizi mlečni močnik, prosena kaša, ajdovi ali črni žganci ter koruzna polenta. Nedeljska večerja pa ni minila brez »talerflajša« s čebulo, oljem in kisom (narezana govedina v solati). To sta jedla le ata

in mama, medtem ko sva midva z bratom dobila trdo kuhano jajce, dnevno pecivo in češnjev, slivov, borovničev, rabarbarin ali kutinov kompot. Med tednom pa sta bila obvezna kompot iz jabolka ter lipov čaj. Pri prijateljici so delali tudi šabeso – pijačo iz bezgovih cvetov. Sorodniki na deželi so poleg domačega vina, šmarnice stiskali tudi pijačo iz mletih jabolka in hrušk, imenovala se je tolkovec.

Čisto drugače pa je bilo ob praznikih ter rojstnih in godovnih dnevih. Takrat je mama na mizo pogrnila bel prt z modrim vezanjem, ki ga je izdelala sama v 2. razredu osnovne šole. Hrano je servirala v boljšem porcelanu, pecivo na steklenih krožnikih. Oče je praznoval pozimi, zato smo jedli pečenice in krvavice s kislim zeljem, mama pa poleti, takrat je pripravila pečenega piščanca in zgodnjo solato. Ko sem bila že večja, smo pekli tudi torto – ajdovo s čokoladnim nadevom. Božični prazniki so dišali po orehovi potici in mlečnem kruhu, za pusta je bila obvezna špehovka (potica z ocvirki) in vzhajane miške. Posebno pa je naša mama slovela po odličnih krhkih flancatih in orehovitih štrukeljčkih. Najbolj smo se razveselili palačink in »šmorna«, nisem pa marala jesti pljučk v juhi ali omaki. Molili smo ob nedeljah in praznikih. Prvi je začel jesti ata. Kdor je prišel na obisk, je dobil šilce žganja, lipov čaj in domače kekse, gospe pa rum ali mentolov liker. Hrane nismo metali proč. Vzgajali so nas v duhu pregovora: Če kruhek pade ti na tla, poberi in poljubi ga. Mama mi je dala dobro popotnico za življenje, tudi jaz sem šla po njeni poklicni poti.

Zapisala: vnučinja Judita Ferlan, 8. b-razred

Babičin recept: KROMPIRJEVA JUHA

Sestavine: 50 dag krompirja, sol, lovorjev list, timijan, mast, moka, sesekljana čebula, strt česen, kis, klobasa

Postopek: Krompir olupimo, narežemo na koščke, damo v lonec, prilijemo 1,5 litra vode, osolimo, dodamo lovorjev list in timijan, pristavimo in skuhamo do mehkega. V ponvi segrejemo mast, prepražimo moko, da porumeni, primešamo čebulo ter še malo popražimo, dodamo česen in na koščke narezano klobaso. Zalijemo s krompirjevo vodo, premešamo in vse še 15 minut kuhamo, nato vlijemo h krompirju. Juho po okusu okisamo.

Recept je zapisala Manca Gorše, 8. c-razred, po pripovedi babice Julijane Simončič iz Podroj.

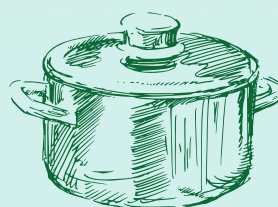
V naši družini radi jemo različne jedi. Pripravljata jih mamica in očka, največkrat tisto, kar imamo najraje.

Očka pripravi za kosilo odlično gobovo juho, speče nam perutničke ali polpete, zraven pa ponavadi pire krompir. Včasih speče v pečici francoski krompirček. Mamica odlično kuha enolončnice, pa tudi juhe, golaž, zelje z mesom, špinačo in drugo. Za vikend običajno kosimo skupaj, saj smo vsi doma. Med tednom je skupno kosilo redkejšo, saj imamo različne obveznosti.

Pri hrani nisem ravno izbirčna. Najraje jem palačinke, golaž, zelje z mesom, dunajski zrezek, polpete, francoski krompirček. Ne maram pa vampov. Pri babici najraje jem govejo juho. V času, ko sem pripravljala ta projekt, smo od starih jedi jedli krompirjevo juho. Dvakrat smo skuhali tudi govejo juho in golaž.

Na podlagi svojega raziskovanja lahko ugotovim, da so se včasih ljudje prehranjevali skromneje kot danes. Večinoma so jedli hrano, ki so jo pridelali doma, ničesar niso zavrgli. Pred obroki so običajno molili. Danes je hrane v izobilju, veliko je tudi zavržemo. Otroci nismo lačni. V ponudbi je preveč hitro pripravljene hrane, ki pa ni zdrava.

Zapisala: Manca Gorše, 8. c-razred

75. let Doma Tisje – skupaj v prihodnosti

Avtor članka: Dom Tisje

Tokratne vrstice prispevka namenjamo posebnemu jubileju Doma Tisje, ki obeležuje že tri četrtoletja delovanja.

Tako visok jubilej zahteva temu primerno pozornost. Najprej nas vodi v premislek o doseženih ciljih in o premaganih izzivih v preteklosti. Veseli nas, da lahko s ponosom pogledamo na prehojeno pot, saj kaže na razvoj in napredek. Rezultati našega dela slonijo na strokovnem delu zaposlenih, pri katerem se v duhu vrednot doma vsakodnevno odločamo za izboljšave na vseh področjih delovanja.

Skupni imenovalec vseh zastavljenih ciljev je znan – povezovanje. Kvalitetno življenje stanovalcev v domu lahko dosežemo le, če v tem cilju tesno sodelujemo vsi, ne le stanovalci, svojci in zaposleni, pač pa tudi prostovoljci in drugi, ki prihajajo v dom in popestrijo dneve z glasbo, plesom, kreativnimi delavnicami. Ne smemo pa pozabiti na osnovno pot zблиževanja ljudi – pogovor. Uravnotežen pogum! Tako je bila ocenjena naša odločitev o organizaciji dogodkov ob jubileju, ki so bili prilagojeni trenutni situaciji. Praznovanja so potekala v mehurčkih, po posameznih enotah. Dramska skupina stanovalcev se je predstavila z igrano glas-

beno predstavo *Moj novi dom*, ki je zaživela z delom prostovoljke Sabine Palka in delovne terapevtke Renate Ozimek. Za glasbeni del prireditev se zahvaljujemo Zoranu Cilenšku. Njegovo glasbeno posredovanje je obogatilo praznovanje s petjem in plesom. Čuteči nastopi glasbenikov so praznovanje obogatili: mlada talenta Julija in Ben Maj, pevec Renato Leber – Štajerski Brendi, Rok Kemperle – Roky, Zoran Cilenšek, pevka Andreja Zaljetelj in dolgoletni prostovoljec, glasbenik Vilijem Lušina.

S projektom *Rastoča knjiga* smo ob 75. obletnici delovanja doma ustvarili unikatno, inovativno glineno odprto knjigo. *Rastoča knjiga* je obrodila sad medgeneracijskega sodelovanja prostovoljcev, gospe Milene Dimec kot predsednice društva *Univerza za tretje življenjsko obdobje*, s katero uspešno raziskujemo meje kreativnosti že vrsto let in oživljamo pestro paleto naše kulturne dediščine. *Rastoča knjiga Dom Tisje* je za stanovalce prava pustolovščina. Misli in besede ustvarjajo naša prihodnja doživetja. Vsebuje tri liste s tremi tematskimi naslovi,

krasi jo črnopotoški kamen, po katerem kraj Črni Potok nosi ime. *Rastoča knjiga* zajema elemente inovativnosti, širjenje besednega zaklada, bogatenje kognitivnih sposobnosti in medsebojne povezanosti.

V prihodnosti si želimo, da bi uspešno razvijali način dela gospodinjstev skupin in nadaljevali z uvajanjem novih znanj v procese dela. Zaposlenim želimo omogočiti izboljšanje delovnih pogojev in s tem omogočiti čim boljše obravnavo stanovalcev. Upamo, da bodo sistemske spremembe naklonjene posebnostim najranljivejše skupine prebivalstva in da jim bo zagotovljena vsa podpora, ki jo potrebujejo.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sodelavkam in sodelavcem za izkazano solidarnost v najtežjih časih in za požrtvovalno delo, ki ga opravljajo vsak dan.

Hvala tudi vsem, ki ste na svoj način prispevali k bogati zgodovini Doma Tisje. Zaupamo, da bodo prihodnja doživetja še naprej krepila vezi med nami in usmerjala naše moči v zagotavljanje najboljših kvalitete življenja stanovalcev.

Lilin vrtiljak

Avtorica članka: Aleksandra Krnc

V okviru Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD) je med 1. julijem in 15. septembrom 2021 potekal spletni natečaj *Modro poletje*. Pohvalo je prejela tudi Gabrijela Hauptman za sliko *Modrina neba*.

Naša članica Jelka Jantol se je uvrstila na državno srečanje odraslih literatov v projektu *V zavetju besede*, organizatorja JSKD RS, s kratko zgodbo *Najboljša kava v mestu*. Zaključno srečanje bo na gradu Rajhenberg v Brestanici.

Ob bližajočem se izteku tega leta vse sekcije delajo na zaključnih projektih. 16. 11. 2021 je bila v ateljeju LILA »Ustvarjalnica mladih«, na katero smo povabili osnovnošolce litijske in šmarske občine ter Gimnazije Litija.

Od 18. 11. 2021 dalje bo v Mestnem muzeju Litija razstava portretne fotografije, ki je nastala v sodelovanju z JSKD OI Litija, in sicer po zaključenem tečaju fotografije z mobilnimi telefoni, ki jo je vodil mentor mag. Zoran Poznič, akad. kipar in magister novomedijskih umetnosti.

Prav tako bo v Mestnem muzeju Litija likovna razstava »Kako so včasih živeli ob reki Savi«. Tudi katalog z istoimenskim naslovom, v katerem bodo poleg likovnih del in fotografij zbrane pripovedi Litijanov, katerih spomini segajo daleč nazaj, ko se je pomemben del življenja odvijal ob reki Savi, bo kmalu pripravljen za prebiranje.

V soboto, 13. 11. 2021, se je v Delavskem domu Trbovlje zaključil projekt *Zlata paleta 2021*, kjer so bila podeljena najvišja priznanja posameznikom in društvom, plakete in pa zlata, bronasta ter srebrna paleta v posamezni kategoriji. V izboru so tudi naši člani: Sabina Slana Cvikel (fotografija), Tilen Dominik Perko (osnovne tehnike in grafike), Anita Vozelj (osnovne tehnike in grafike ter klasično slikarstvo), Jelka Jantol (klasično slikarstvo), Marija Hameršak Lavrenčič (fotografija) in Dani Kunc (kiparstvo). Vsa dela so že prejela certifikat kakovosti.

Odprtja in tudi vse ostalo bo prilagojeno razmeram v državi in bo zato morda kakšna razstava na voljo za ogled »z zamudo«.

Ostanite zdravi in kljub vsemu v veselim pričakovanju bližajočih se decembrskih praznikov!

Šmarski gasilski koledar tudi letos na vaših vratih in stenah

Avtor članka: PGD Šmartno pri Litiji

Spoštovane članice, člani PGD Šmartno, krajanj, občani in podpor- niki!

December je čas za zaključke, zahvale in voščila. Čeprav smo vsi skupaj upali, »da po novem letu bolje bo«, tudi letos pišemo o in v drugačnih časih. Pa vendar se gasilci nenehno prilagajamo in tudi v teh razmerah moramo delovati in vztrajati, čeprav ne v ustaljenih tirnicah. Kljub temu nadaljujemo z delom, spoštovanjem, negovanjem naše tradicije in našega poslanstva. Najpomembnejše je, da tudi v prihodnje po naši dolžnosti in zavesti skrbimo za varnost kraja, krajanov in pomagamo vsem, ki bodo potrebovali našo pomoč. Kot vsako leto si tudi tokrat želimo, da bi bilo potreb po posredovanju čim manj, da bomo vsi skupaj uživali mirnejše in varnejše življenje, predvsem pa da bi vsi skupaj ostali zdravi. Gasilci PGD Šmartno bomo tudi v letu 2022 ostali v stalni pripravljenosti.

Vsem, ki ste v iztekajočem se letu kakorkoli sodelovali z našim društvom, se za sodelovanje, pripravljenost in pomoč najlepše zahvaljujemo. Zahvala gre tako članicam in članom, ki pri našem delu, poslanstvu, tradiciji, vztrajajo in ostajajo zvesti. Zahvaliti pa se je potrebno tudi vsem ostalim, ki svojimi dejanji in prispevki poskrbijo za lažje doseganje naših ciljev. Zahvaljujemo se za vse prispevke, donacije in ostalo pomoč, za kar se seveda priporočamo tudi v prihodnje.

Žal tudi gasilci velikokrat potrebujemo pomoč in podporo drugih, predvsem na področju uresničevanja zastavljenih ciljev in v smeri napredka našega društva. Tudi tokrat bomo naše načrte lažje uresničili s podporo krajanov in inštitucij. V povezavi z našimi načrti moramo omeniti, da na področju gradnje novega doma vztrajno iščemo poti in morebitne rešitve. Vemo, da nam bo nekoč uspelo te cilje tudi uresničiti. Zavestno smo morali gradnjo dati malo

na stran, ker nam je inšpekcijski nadzor naložil nakup dodatnega kombiniranega vozila. Po veljavnih predpisih in normativih bi ga osrednja gasilska enota v občini morala imeti že nekaj časa. Zaradi tega se bomo v prihodnjih dveh letih intenzivno ukvarjali z nakupom novega vozila. Nekaj denarja smo gasilci že prihranili v preteklih letih, občina bo del sredstev zagotovila v proračunu. Za ostala manjkajoča sredstva se bomo šmarski gasilci tradicionalno obrnili na zveste krajanj, donatorje in podpornike. Verjamemo, da nam bo skupaj uspelo zaključiti tudi ta pomemben projekt. Več o nakupu novega vozila boste izvedeli v prihodnje.

Ko govorimo o pomoči, načrtih in sodelovanju, naj vas obvestimo, da bomo tudi letos v drugi polovici decembra izdelali koledarje in jih, letos ponovno na drugačen, prilagojen način in upoštevajoč priporočene ukrepe, dostavili na vaše domove. Glede na razmere tradicionalnih voščil »od vrat do vrat« še ne bomo izvajali, ker želimo, da bi naši člani in seveda tudi vsi vi čim dlje ostali zdravi. Koledar boste zagotovo prejeli, poleg vam bomo priložili voščilo s prošnjo oz. pobudo, lahko rečemo temu tudi poziv za pomoč šmarskim gasilcem. Na spodnji strani bo pripeta položnica – plačilni nalog – s katerim nam boste tudi letos lahko namenili prispevek in tako pomagali pri razvoju našega društva. Nalog bo opremljen s posebno kodo, na podlagi katere boste plačilo lahko enostavno izvedli tudi s pomočjo mobilnega telefona. Leto 2021 je skoraj za nami, razmere pa so okrnile delovanje našega društva in s tem onemogočile dober del prihodkov iz lastnih virov izvajanja storitev. Zaradi tega še toliko bolj potrebujemo vašo pomoč. Kot vsakokrat poudarjamo, so za lažje delovanje in doseganje zastavljenih ciljev med najpomembnejšimi prav prispevki fizičnih in pravnih oseb. Že vnaprej se za pomoč in razumevanje najlepše zahvaljujemo!

V letu, ki prihaja, vam vsem skupaj v prvi vrsti želimo, da v smislu aktualnega stanja v državi ostanete zdravi. Čeprav v teh časih ni dobro, morate ostati pozitivni na vseh področjih in pri vseh aktivnostih, zato vam želimo obilo zdravja, sreče, zadovoljstva ter uspehov in naj vas občutek varnosti spremlja na vsakem koraku.

Naj bo leto 2022 mirno, polno plodnega sodelovanja in naj obdobje ukrepov, omejitev čimprej mine. Gasilci PGD Šmartno bomo še naprej dežurali, bodisi v trenutnih ali normalnih časih.

Članice in člani našega društva ostanite takšni, kot ste bili do sedaj: neustrašni, pripravljeni, ustrežljivi, potrpežljivi in predvsem zdravi. Hvala lepa! **Srečno 2022!** in NA POMOČ!

PGD Štangarske Poljane v novi preobleki

Avtor članka: PGD Štangarske Poljane

Želja po novem videzu gasilskega doma se je med člani porajala že kar nekaj let, najbolj pa smo si želeli, da bi naš dom dobil novo preobleko še pred letom 2022, ko bo društvo praznovalo prav posebno obletnico. S številnimi pridnimi rokami in ogromno volje nam je to uspelo.

Z delom smo pričeli že v poletnih dneh. Najprej je bila obnove deležna slika svetega Florjana, nato pa smo naredili hidroizolacijo temeljev in odvodnjavanje meteorne vode. Sledila je menjava strehe, pri kateri pa nam je nekoliko ponagajalo vreme in dela prestavilo za nekaj dni. Tako je mesec september v našem domu veliko obetal in je bil tudi dodobra izkoriščen. Do konca septembra je bila streha na novo prekrita, sledil pa je le še zaključek: nova fasada. Delo na fasadi se je začelo konec septembra, dokončano pa je bilo v prvih dneh novembra. Za piko na i smo naredili še nove zaključke na strehi in tako je bil cilj dosežen, naš gasilski dom je dobil povsem novo podobo.

Gasilski dom PGD Štangarske Poljane tako v novi, lahko bi rekli slavnostni obleki že nestrpno pričakuje naslednje leto, ko naše društvo

praznuje svoj 90. rojstni dan. Člani se obletnice že močno veselimo in srečni smo, da nam je pred njo uspelo uresničiti začrtani načrt, hkrati pa upamo, da se z nami veselite tudi ostali.

Celotnega procesa namreč ne bi mogli izpeljati brez vse pomoči, ki smo jo prejeli, zato se velja na tej točki iz srca zahvaliti vsem, ki ste si vzeli čas in priskočili na pomoč med delom v gasilskem domu; vsem, ki ste poskrbeli, da naši marljivi delavci niso bili lačni; vsem, ki ste kakorkoli drugače prispevali k obnovi, in nenazadnje vsem, ki ste nas finančno podprli in s tem sploh omogočili sama dela.

Iskrena hvala vsem in vsakemu izmed vas!

Z gasilskim pozdravom: NA POMOČ!

Delo gasilcev na Primskovem skozi leto

Avtor članka: Damjan Smrekar, predsednik PGD Primskovo

Leto 2021 gre počasi h koncu. Delo gasilcev je bilo v tem letu, v teh covid-19 časih kar težko. Kljub vsemu pa gasilci še naprej opravljamo naše delo in poslanstvo ter pomagamo sočloveku v stiski. Res je, da ni bilo ravno lahko izpeljati vseh predvidenih aktivnosti v društvu, ki smo si jih zadali ob začetku leta, smo pa vendar nekaj le uspeli izvesti.

Skozi leto smo dodobra izkoristili in naredili kar nekaj kilometrov z našim novim gasilskim vozilom GVV1. Uspešno je bil uporabljen na štirih intervencijah. Redno pa preizkušamo našo opremo in usposobljenost gasilcev.

Za naše krajanje smo organizirali pohod okrog Primskovega. Ob mesecu požarne varnosti smo se potrudili in izpeljali tradicionalni Dan odprtih vrat. Letošnja tema, ki smo se ji posvetili, je nosila naslov »Tudi ob potresu lahko zagorik«. Krajanom smo predstavili, kako si pomagati ob takih situacijah in pravilno ukrepati. Na to temo smo s strani gasilske zveze prejeli brošure, ki smo jih razdelili med prisotne. Krajanje so imeli ta dan možnost brezplačnega servisiranja gasilnih aparatov, ki jih imajo doma. Izvedli smo tudi varovanje otrok ob pričetku šolskega leta pri podružnični šoli Primskovo in vrtcu ter na avtobusnem postajališču. Skozi leto smo pomagali pri vseh aktivnostih

v našem kraju, roko pa smo ponudili tudi društvom, ki delujejo v našem kraju.

Za našo mladino so odpadla skoraj vsa gasilska tekmovanja. Izpeljan je bil le gasilski kviz, ki je potekal virtualno preko spletne učilnice. Virtualnega kviza se je udeležilo pet tekmovalcev, ki so dosegli kar lepe rezultate. Konec oktobra smo izkoristili lepo jesensko vreme in se odpravili z mladino na izlet v pustolovski park »Cukarca«. Otroci in mentorji smo ta sončen dan zelo lepo izkoristili in v njem zelo uživali.

V začetku novembra je Gasilska zveza Šmartno pri Litiji z izbranimi člani izvedla ocenjevanje društva. Z oceno pregleda in delovanja društva smo zadovoljni.

V teh decembrskih dneh, ko se vsi pripravljamo na prihod dobrih mož, bomo v društvu tradicionalno organizirali prireditev s prihodom dedka Mraza in obdaritvijo otrok. Prireditev podpirajo KS Primskovo, KS Razbore ter Občina Šmartno pri Litiji. Ob koncu leta pa nas čaka delitev koledarjev za leto 2022 na našem območju.

Pa smo pri koncu leta, ki je čas za pripravljanje novih načrtov, planov za prihodnje leto. Naj se leto 2021 za vse naše krajanke in krajanje zaključi zdravo, srečno in zadovoljno, da bomo skupaj še naprej ustvarjali lepe in srečne trenutke. Ob tej priložnosti bi se vsem krajanom Primskovega rad zahvalil za dobro sodelovanje z našim društvom. Obenem vam izrekam **srečen, blagoslovljen božič ter veliko uspehov in zdravja v prihajajočem letu 2022.**

Z gasilskim pozdravom NA POMOČ!

Policisti PP Litija svetujejo

Avtor članka: Danijel Stanojevič, pomočnik komandirja PP Litija, policijski inšpektor specialist II

Vozniki, pravočasno pripravite svoje vozilo na zimske razmere!

Čas je, da ustrezno »obutev« namestimo svojim jeklenim konjičkam. **Zimska oprema** je za motorna in priklopna vozila v cestnem prometu **obvezna od 15. novembra do 15. marca** naslednje leto, pa tudi v zimskih razmerah. Čeprav v teh dneh sneži le v višje ležečih legah, pa je za vožnjo v nižjih predelih lahko nevarna že kombinacija megle, dežja in nizkih temperatur, zaradi katere je površina cestišča spolzka ali celo zaledeni. Poskrbite za varnost! Pravočasno preverite, ali je vaše vozilo tehnično brezhibno, in poskrbite za zimsko opremo. Zakon o pravilih cestnega prometa v 29. členu določa, da morajo biti motorna in priklopna vozila med 15. novembrom in 15. marcem naslednjega leta opremljena s predpisano zimsko opremo. Poleg tega pa morajo imeti vozila zimsko opremo tudi izven tega datuma, če so zimske razmere. Torej tedaj, ko se ob sneženju sneg oprijema vozišča ali je vozišče zasneženo, zaledenelo (ledna deska) ali poledenelo (poledica). Takrat policisti ob svojem rednem delu pri nadzoru cestnega prometa preverjamo tudi opremljenost vozil s predpisano zimsko opremo. Ne pozabite niti na vidljivost! Pred

vožnjo je treba dobro očistiti vsa stekla na vozilu, saj je vožnja z zaledenimi ali zarošenimi stekli nevarna. Prav tako je treba zagotoviti, da se z vozila ne bodo raztresali sneg, led, voda ali druge snovi.

PSIHOFIZIČNO STANJE VOZNIKOV

Policisti smo od 5. do 14. novembra 2021 poostriili nadzor nad psihofizičnim stanjem voznikov. Novembrski čas okoli martinovega je namreč znan po številnih prometnih nesrečah, ki jih prepogosto povzročijo opiti vozniki.

Zato letos že šestič zapored v okviru akcije Slovenija piha 0,0 in v okviru akcije Alkohol, ki jo koordinira Javna agencija RS za varnost v prometu, voznikom sporočamo, da so opiti vozniki nevarni vozniki, pa tudi, da ima vožnja pod vplivom alkohola in drugih psihoaktivnih snovi lahko resne posledice za voznika, njegove sopotnike in ostale udeležence v prometu.

SLOVENIJA PIHA 0,0 – KONCERT POLICIJSKEGA ORKESTRA Z GOSTOM V ZAHVALO VSEM, KI VOZIJO 0,0

K prizadevanjem za manj smrtnih žrtev med prometnimi udeleženci zaradi alkoholiziranosti med vožnjo se vsako leto aktivno vključi tudi Ministrstvo za zdravje. Tudi letos so se na ministrstvu odločili, da kljub covidu-19 organizirajo akcijo z naslovom Slovenija piha 0,0. V ta namen so pripravili 19.000 letakov, ki so veljali kot vstopnica za virtualni koncert Policijskega orkestra.

(Vir: <https://www.policija.si/>)

21. leto v Zavrstniku

Avtor članka: Bogomir Bučar

Spoštovane vaščanke in vaščani, bralke in bralci tega članka!

Kdo bi si upal pred začetkom tega leta oceniti, kje in kako bomo v tem primežu Covid-19. Da ne bom izgubljal besed s tem, ali imajo prav levi ali desni, mogoče cepljeni ali pa tisti necepljeni, se bom raje dotaknil ponovno dela, ki smo ga opravili skozi to leto, ki se izteka, v PGD Zavrstnik. Še vedno sedim v sedlu društva kot predsednik in se maksimalno trudim, da se vsaj kaj zgodi navkljub že prej omenjeni situaciji, ki nas, vsaj po mojem mnenju, vse nekoliko duši.

To stanje nam je vsaj v prvi tretjini leta tako zavezalo roke, da smo morali večino sej upravnega odbora društva speljati na daljavo in še občni zbor odložiti iz zato predvidenega časa.

Tako smo se v društvu tudi odpovedali organizaciji veselice, ki smo jo načrtovali za čas praznovanja 30-letnice naše države Slovenije. Enako so zaradi razmer odpadli tudi načrtovani dogodki za našo gasilsko mladino, je pa z začetkom poletja nekoliko popustil primež ukrepov in smo tako nekoliko lažje zadihali v drugi tretjini leta.

Razen operativnih dejavnosti, ki so jih naši operativci izvajali tudi skupaj z našimi gasilskimi prijatelji iz Štangarskih Poljan, res nimamo česa pokazati. Pohvaliti pa moram idejo in voljo obeh naših društev, da so se operativne vaje opravile nekajkrat skupaj in so tako naši operativci in operativci našega sosednjega društva skupaj opravili ogle-

de požarnih območij obeh društev. Tako so spoznali razne poti, oddaljene hiše in objekte, kjer bi lahko prišlo do požara, ter se seznanili s dostopnimi potmi in možnostmi za hitro in učinkovito posredovanje.

Po poletju se nam je tako končno ponudila priložnost, da kakšno stvar tudi opravimo in zaključimo, zato smo v drugi polovici avgusta speljali občni zbor društva in izpolnili obveznosti, ki nam jih nalaga statut društva.

Kar takoj zatem, prvo septembrsko soboto, že z začetkom ponovnega uvajanja ukrepov zaradi Covid-19, smo uspešno izpeljali gasilsko veselico. Ne samo da to ni bil naš tradicionalni termin, veselico smo prvič izpeljali na našem lastnem prostoru ob gasilskem domu. Tako smo eksperimentalni s terminom, novim prostorom in odločitvijo, da nam je namesto ansambla glasbo za zabavo vrtil kar DJ. Naš poizkus, za katerega smo se pogumno odločili, so nagradili tudi naši vaščani in drugi gostje, ki so našo veselico obiskali ter se na njej zabavali. Tako

se lahko pohvalimo z dobrim rezultatom in zadovoljstvom ter dejstvom, da sta bila tako nov prostor kot organizacija pravilna odločitve.

Glede na rečeno smo tako termin kot tudi ansambel za prihodnje leto že rezervirali in nadejamo se, da bomo vsi skupaj v Zavrstniku lahko proslavili 31. leto naše države. Gasilci si predvsem želimo nekaj zaslužiti in nadaljujemo z načrti za ureditev prostora ob našem gasilskem domu.

Najbrž je to to; omejitve in ukrepi, ki veljajo v trenutku, ko to pišem, nam preprečujejo, da bi se šli veseli december. Zato se bomo raje držali priporočil in upam, da se bomo tako v prihodnjem letu rešili omejitev še veliko bolj zgodaj in imeli več možnosti za naše delovanje. Za konec vam bi rad pred začetkom novega leta zaželel predvsem zdravja, miru in obilico medsebojnega razumevanja, pa vseeno, na kateri strani pač smol!

ZDRAVO, srečno in uspešno novo leto 2022 vam želimo.

Hvala in na pomoč!

Iz dela poslanca Borisa Doblekarja

Avtor članka: Boris Doblekar, poslanec

ZAKON O DOLGOTRAJNI OSKRBI

V prvi obravnavi smo potrdili **Zakon o dolgotrajni oskrbi, ki ga čakamo že dolgih 20 let**. V tem času je bilo pripravljenih sedem različic zakona, vendar se je vedno zataknilo pri financiranju. Obenem se je vsebina ves čas selila med Ministrstvom za zdravje in Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, s čimer se je še dodatno oddaljeval sprejem zakona. Pod levimi vladami se je zapravilo na milijone evrov za analize in študije o omenjeni vsebini ter za pilotne projekte, ki več kot očitno niso dosegli namena. Vesel sem, da nam je

Poslanec Boris Doblekar

po vseh teh letih končno uspelo premakniti stvari, saj zakon ureja tudi **status družinskih pomočnikov**, na kar opozarjamo že dolgo. Čudi pa me, da takšnim dobrim rešitvam nasprotuje konfederacija sindikatov javnega sektorja.

ZAKON O DAVKU OD DOHODKOV PRAVNIH OSEB

Ob kar nekaj novih rešitvah v dobro gospodarstva, delodajalcev, zaposlovanja, prakse

dijakov in študentov in predvsem športa je pomembna in težko pričakovana novost splošne olajšave in **olajšava za donacije za šport**. Zvišuje se splošna olajšava iz 0,3 % na 1 % obdavčenega prihodka, dodatna olajšava v višini 0,2 % se širi z donacijami za športne namene in uvaja se olajšava v višini 3,8 % obdavčenega prihodka za vlaganje v vrhunski šport. **Zvišuje se olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju** do višine 80 % povprečne mesečne plače zaposlenih v RS (prej 20 %).

ZAKON O DOHODNINI

Še bolj nerazumljivo pa je, da tako opozicija kot nekateri sindikati ne podpirajo zakona o dohodnini. Ta namreč med drugim **prinaša višje neto plače** in možnost večjega nagrajevanja delavcev, kar vodi v večjo motivacijo in višjo produktivnost. To pa se posledično rezultira v večji kupni moči, svobodi izbire, višji gospodarski rasti ter razvoju in napredku Slovenije.

Najpomembnejša sprememba je zagotovo ta, da se predvideva **postopni dvig**

splošne olajšave s 3500 eur na 7500 eur do leta 2025, kar pomeni, da se je država odpovedala določenemu delu dohodnine, ki jo vsak zaposleni v Sloveniji plačuje, in bodo ta sredstva ostala posamezniku. Poenostavljeno, zaradi tega bo imel višjo plačo. Tak ukrep je pomemben, saj mladi zaradi nizkih in preobremenjenih plač odhajajo v tujino, kjer imajo boljše pogoje. S tem bi se tudi doseglo, da se dohodki posameznikov, ki so nujno potrebni za življenje, ne bi obdavčevali. Tu gre dejansko za moralno in etično vprašanje, ali država obdavčuje dohodke, ki so po strokovnih mednarodnih primerjavah tisti dohodki, ki pomenijo, da so nujni, da nekdo preživi.

Novela predvideva tudi znižanje dohodninske stopnje pri oddajanju nepremičnin v najem iz sedaj veljavne 27,5 % na 15 %. Šarčeva vlada je to povišala, s tem pa povzročila, da še manj lastnikov oddaja stanovanja. Tako imamo veliko praznih stanovanj, medtem pa gradimo nove in nove, ki so predraga za mlade in mlade družine, ki jih najbolj potrebujejo. Z nižjim davkom na oddajanje nepremičnin se preprečuje oddajanje na črno. Računamo tudi, da bo nižji davek vplival na višino najemnine. To ne bo rešilo trga nepremičnin, a pomembni so tudi naslednji koraki, ki bi pomagali

lastnikom, da se odločijo za oddajo svojih nepremičnin, in jim pomagali z nasveti, kako to počnejo legalno. Novela predvideva tudi seniorsko olajšavo, kar pomeni znižanje davčne osnove v višini 1500 eur za starejše od 70 let.

Spet smo popravili kar nekaj krivic, ki so jih povzročile prejšnje vlade. Od invalidom, študentom invalidom, upokojencem tudi tistim, ki so plačevali prispevke za dokup delovne dobe, pa do poprave krivic lastnikom izbrisanih podjetij. Cca dva milijona

evrov dobi občina iz naslova višjih povprečnin za infrastrukturne projekte in investicije, za nov vrtec, obnovljene prostore Doma Tisje, urejanje industrijsko poslovne cone, plazove, posodobitev kulturnega doma, projektov na gradu Bogenšperk itd.

Vsem želim veliko zdravja. Spoštujmo sami sebe in svoje domače ter vse druge in storimo vse, da ne prenašamo okužb. Ob tem se zahvaljujem vsem, ki dosledno spoštujejo ukrepe, in zdravstvenemu ter medicinskemu osebju.

GRADIMO SLOVENIJO #ZATE

Spoštovane državljanke in državljani, občanke in občani občine Šmartno pri Litiji,

Želim vam ponosno praznovanje dneva samostojnosti in enotnosti. Naj se v vaših srcih obudita ponos in pripadnost, ki jo čutimo do naše domovine.

Naj vas v letošnjem božičnem času zaobjameta mir in toplina ljubezni ter naj vas spremlja temeljno vodilo, da je vse mogoče dokler imamo drug drugega.

Želim vam tudi obilo zdravja, sreče, sočutja in medsebojnega razumevanja.

Srečno 2022!

Boris Doblekar,
poslanec Državnega zbora
Republike Slovenije

SDS

f t i y

Podjetniški RISE

Razumevajoče
Inovativno
Srečno
Ekstravagantno

**Novo leto
2022**

www.rise.si

Spoštovane občanke in občani,

ob Dnevu samostojnosti in enotnosti vam iskreno čestitam.

Voščimo lepe božične praznike ter srečno in pred vsem zdravo ter domoljubja polno leto 2022!

Združenje VSO Litija, Šmartno

Vesel Božič in srečno novo leto 2022

VAM ŽELI ROKOMETNO DRUŠTVO HERZ ŠMARTNO

Ralf Schumacher na gradu Bogenšperk

Avtor članka: Javni zavod Bogenšperk

V nedeljo, 14. novembra 2021, je grad Bogenšperk obiskal nekdanji dirkač formule ena Ralf Schumacher. Večini je sicer poznan kot mlajši brat Michaela, sedemkratnega prvaka kraljice motošportov, kljub temu pa ima za seboj uspešno dirkaško kariero, katere vrhunec je zagotovo šest zmag v omenjenem tekmovanju.

Po končani dirkaški karieri se med drugim ukvarja tudi z gastronomijo, v rodni Nemčiji je v Bergheimu pri Kölnu leta 2014 odprl svojo restavracijo, v kateri ponuja tudi slovenska vina. Na tem področju je storil še korak več in v sodelovanju s Kletjo Brda razvil lastno blagovno znamko vin, ki od vinograda do polnitve nastajajo v in s pomočjo največje slovenske vinske kleti. Lastna linija vin Schumacher Selection vsebuje tako bela kot rdeča vina in penine in je naprodaj na izbranih lokacijah ter preko spletne prodaje. Prav zaradi poslovnih povezav večkrat obišče Slovenijo, in to je bil tudi eden od namenov njegovega zasebnega obiska pri nas. V sklopu vinoteke na gradu in preko partnerske povezave s Kletjo Brda se na Bogenšperku prodajajo tudi vina omenjene linije, kar daje naši vinski kleti še dodaten čar. Gospod Ralf je bil nad videnim in pogostitvijo v Krčmi na gradu izjemno navdušen, zato je ob slovesu dal obljubo, da se zopet vrne na naš renesančni biser.

Praznični okras Šmartnega – tudi letos za dober namen

Avtorica članka: Petra Bolha

Za praznično podobo Staretovega trga je tudi letos prav posebna zgodba. Središče Šmartnega so zavzele smrečice, ki so jih po lastnem navdihu okrasila društva, zavodi in organizacije, ki pomembno gradijo in bogatijo kulturno, družbeno in civilno sfero občine Šmartno pri Litiji. Tematika letošnje okrasitve je »optimizma poln pogled v prihodnost«, posamezna društva pa so na smrečicah pustila svoj izvorni pečat, predvsem pa so poskrbeli, da je decembrsko vzdušje zaživelo v znamenju povezovanja in solidarnosti. In s tem lepe zgodbe še ni konec. Ob zaključku prazničnega časa, v sredini januarja, bomo smrečice ponudili na licitaciji. Zbran denar za posamezno smrečico bo romal na račun društva ali organizacije, ki je smrečico okrasilo.

Pri prazničnem okrasu Šmartnega so letos sodelovali Društvo invalidov Litija - Šmartno, Društvo diabetikov Litija - Šmartno, Osnovna šola Šmartno pri Litiji, prostovoljci OŠ Šmartno pri Litiji, Dom Tisje, Društvo upokojencev Šmartno pri Litiji, KUD Vajkard, Vinogradniško društvo ŠTUC, KD Tamburaški orkester Šmartno, KLIŠE, Društvo za razvoj podeželja LAZ, PGD Šmartno pri Litiji in Vrtec Ciciban.

Kot v preteklem letu tudi letos sodelujemo s podjetjem Zeleno drevo, ki drevesca vzgaja na naraven način, brez kemičnih sredstev in poskrbi, da ta ob koncu praznikov ne romajo na odpad, ampak grede nazaj v nasade in tam rastejo do naslednjega decembra.

Vabimo vas, da se sprehodite po pravljичno okrašenem Stareto-
vem trgu in podprete domača društva in organizacije.

Spoštovane občanke in občani!

*Ustvarite, kar ste snovali.
Dosegajte, za kar ste se trudili.
Naredite, kar ste pogrešali
in živite, kot ste želeli.*

Zahvaljujemo se za dosedanje podporo in vam želimo vesele božične praznike ter uspešno, predvsem pa zdravo novo leto

2022!

NA PRAZNIČNIH POLICAH V TIC-U
(STARETOV TRG 25, ŠMARTNO PRI LITIJU)

ŠMARSKI DARILNI ZABOJČKI

Paket iz Kleti gradu
Bogenšperk:
Vino ali penina
Wagensperg
Suha klobasa
Mesnine BaJec

DOBROTE ŠMARSKE DEŽELE SO LAHKO LEPO DARILLO ZA VAŠE
POSLOVNE PARTNERJE IN VAŠE NAJBLIŽJE.

Paket Dobrote šmarske
dežele:

- Naravno milo Vodnjov
- Zelenjavni dodatek Jedem
- Kmetija pr' Janez
- Med ali medeni liker
- Čebelarstvo Dremelj

info@bogensperk.si 01 89 87 867

Zimska podoba garklja na gradu Bogenšperk

Avtorica članka: Marta Kotar

Novembra smo na gradu Bogenšperk skupaj s sodelavci iz Arboretuma Volčji Potok opravili jesensko vzdrževanje grajskega vrta. Čudovite rastline, ki so cvetele celo poletje, smo zamenjali z zimskimi mačehami in tako grajskemu garklju zagotovili cvetočo zimo.

Poleg tega smo posadili nekaj čebulic tulipanov, ki že nestrno čakajo na pomlad. Z redno oskrbo vrta smo zagotovili obiskovalcem možnost celoletnega sprehajanja in uživanja ob cvetenju različnih rastlin. Vljudno vabljeni na grad Bogenšperk – tokrat na ogled zimskega cvetočega vrta.

Projekt Garkelj sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja RS 2014–2020.

Zmagovalci 7. fotografskega natečaja

Avtorica članka: Petra Bolha

Letošnji fotografski natečaj, ki je potekal pod okriljem Občine Šmartno pri Litiji, Knjižnice Litija in Javnega zavoda Bogenšperk in se zaključil 22. oktobra, je tematsko obeleževal 120. obletnico posvetitve šmarske župnijske cerkve sv. Martina. Namen natečaja je bil pridobiti nabor kvalitetnih fotografij stavbne in sakralne dediščine cerkva v župniji Šmartno pri Litiji, s posebnim poudarkom na edinstveni dekoraciji in zanimivih detajlih. Na natečaj se je prijavilo 10 avtorjev, ki so prispevali 28 fotografij, razveseljivo pa je dejstvo, da so se odzvali tudi 4 mladi in nadobudni fotografi, mlajši od 18 let.

Strokovna komisija, ki so jo sestavljali Ana Kocjančič, mag. um. zgod., likovna kritičarka in vodja Galerije Anart v Ljubljani, grafični oblikovalec Jani Vozel in Peter Prosenc, profesionalni fotograf in vodja studia Foto mavrica, je fotografije pregledala in glede na raz-

Alja Škulj, Križ na strehi

pisne pogoje razglasila tri najboljša dela. Komisija je prav tako določila nabor 24 fotografij, ki bodo do konca decembra razstavljene v Knjižnici Litija – Šmartno. Izbor najboljših del ter fotografij, ki so se uvrstila na razstavo, je potekal anonimno.

Zmagovalec letošnjega natečaja je Miran Škulj, ki mu je s fotografijo »Dvojčka« uspelo izvirno in pravilno kompozicijsko ujeti izrez pročelja cerkve sv. Martina. V utemeljitvi strokovne žirije lahko preberemo, da je »avtor zavzel ustvarjalno, pa tudi kritično stališče, saj se je odločil za izrez zgornjega, likovno bolj zanimivega dela cerkvenega pročelja in za pravilen izrez, ki gledalcu natančno opiše značilnosti šmarske cerkvene znamenitosti.« (fotografija na naslovnici) Avtorica drugouvrščene fotografije je Alja Škulj, ki je s fotografijo »Križ na strehi« obenem postala letošnja najboljša mlada fotografinja. Strokovna žirija je izpostavila izvirnost zračnega posnetka ter izpostavila posebno kvaliteto dela: »avtorici je uspelo [...] ujeti zelo pomemben trenutek, v katerem igre svetlobe in senc po ulicah rojstnega kraja Slavka Gruma spominjajo na opis ulic njegovega Dogodka v mestu Gogi.«

Rajko Grimšič pa je prispeval fotografijo »Kamniti križ«, ki jo je strokovna žirija nagradila kot tretjo najboljšo. V utemeljitvi so zapisali: »V sončnih žarkih osvetljen križ, na katerem se odvija boj med svetlobo in senco, je bil fotografiran tehnično dovršeno in skladno z razpisano temo. Izbran je bil tudi odličen fokus med dvema opečnima stenama cerkve, kjer spet bistveno vloga odigra pravilno senčenje.«

Rajko Grimšič, Kamniti križ

Vsem nagrajencem iskreno čestitamo, bralce pa vljudno vabimo na ogled fotografske razstave v Knjižnico Litija – Šmartno ter obisk spletnih strani organizatorjev natečaja, na katerih lahko v celoti dostopate do fotografij ter utemeljitev strokovne žirije.

VEČERI SMEHA V ŠMARTNEM

23. december 2021, ob 19.00
Kulturni dom Šmartno pri Litiji

TIC Šmartno pri Litiji
grad Bogenšperk
Eventim

Novice iz Knjižnice Litija

Avtorici članka: Andreja Štuhec in Aleksandra Mavretič

VAŠKA KNJIŽNICA JE ODPRTA

Po nekajletnem delovanju v prostorih podružnične šole na Vačah se je izposojeva-

lišče litijske knjižnice preselilo v prostore nad trgovino KGZ Litija, Vače 28a. Prenovljeni prostori in polne police gradiva vabijo obiskovalce vsak ponedeljek med 15.00 in 19.00, ob sredah pa med 10.00 in 14.30. V prazničnem decembru bomo novim članom vaške knjižnice podarili letno članarino. Vabljeni!

TA VESELI DAN KULTURE

Ta veseli dan kulture, rojstni dan Franceta Prešerna, smo praznovali na dva načina; z

odprtjem knjižnice na Vačah in odprtjem likovne razstave članov društva LILA. Posebnega dogodka zaradi epidemije nismo pripravljali, pregledno razstavo likovnih del članov LILE si boste lahko ogledali v času odprtosti Knjižnice Litija. V galeriji šmarske knjižnice pa še vedno poglede pritegujejo fotografije zadnjega javnega natečaja, ko so fotografi iskali motive med cerkvami v občini Šmartno pri Litiji. Tudi ta razstava je na ogled v času odprtosti šmarske knjižnice.

OBČINI ŠMARTNO PRI LITJI PODALJŠAN NAZIV BRANJU PRIJAZNA OBČINA

Ob Prešernovem rojstnem dnevu Ministrstvo za kulturo RS podeljuje in podaljšuje nazive Branju prijazna občina. Občina Šmartno pri Litiji si ga je prislužila v letu 2017, v letu 2021 pa si ga je predvsem z aktivnostmi, povezanimi s promocijo bralne kulture – obletnica rojstva dr. Slavka Gruma, postavitve doprsnega kipa, spodbujanje aktivnosti Rastoče knjige Primskovo, knjižnih izdaj na območju lokalne skupnosti in stalna podpora delovanja knjižnične mreže – znova podaljšala. Podeljeni naziv je potrebno po pretečenih treh letih osveževati. Ob podaljšanju naziva Občini čestitamo; veseli smo, da je prepoznala branje kot ključni del razvoja posameznika in skupnosti.

VOŠČILO

Spoštovani bralci in bralke!

Okrnjeno življenje ni spodbudno. Marsikdaj težko najdemo pozitivno misel, upanje, svetel obet za jutrišnji dan in leto. Brez pravih človeških odnosov je to še težje.

Želimo si povezanosti, kot smo je bili vajeni, človeške pristnosti brez zadržkov in oklevanj. Želimo si, da bi si v letu 2022 spet podali roke, se srečevali in spoštovali našo različnost, drugačnost. Ostanite zdravi – naj vam najpomembnejše stvari ostanejo dostopne. In naj bodo med njimi tudi knjige!

Foto: Lojze Flisek

Zahvala

Za nami je predstavitev knjige

Mostovi časa, spomini na Šmartno pri Litiji z okolico in dr. Slavka Gruma.

Za pripravo dogodka in spremljajoči kulturni program so poskrbeli Stanka Sirk, Javni zavod Bogenšperk, Knjižnica Litija, Oktet Valvasor, pevke ljudskih pesmi KUD FS Javorje, bralki tekstov Sonja Perme in Lara Koci ter založnik Gorazd Mlakar.

Vsem iskrena in prisrčna hvala!

Ida Dolšek

Modernizacija lokalne ceste Štrus– Reka–Veliko Trebeljevo ter dela javne poti Reka–Gojzdar–Krmuc

Avtor članka: Leopold Ulčar

Letošnjega julija smo krajanji dela vasi Gozd - Reka končno dočakali asfaltno prevleko omenjenih cest.

Moram poudariti, da začetki modernizacije omenjene ceste segajo v čas skupne občine Litija, ki pa nikoli ni imela posluha za ureditev omenjenega odseka. Vredno

je tudi omeniti, da velika večina prebivalcev Litije in Šmartnega pri Litiji, sedaj pa tudi prebivalci Golišč in Kresniškega vrha, pridobivajo vodo z vodovodnega zajetja

Gozd - Reka, do katerega pa vodi omenjena cesta. Zato smo se krajanji odločili, da stvar vzamemo v svoje roke. Zeleno luč smo dobili tudi pri litijskem županu g. Franciju Rokavcu in direktorju KSP Litija g. Romanu Ciglarju (upravitelj vodovoda), da nam s finančnimi sredstvi priskočita na pomoč.

Nato smo se krajanji zbrali, stopili v akcijo in pripravili traso. Veliko drevja je bilo treba obrezati in posekati, cesto razširiti, urediti drenažo in propuste. Skoraj vsa omenjena dela smo izvedli krajanji sami, vključno s prevozom materiala. Naslednja faza je bila nasutje ceste, na katero je bilo pripeljano 5.198 m³ peska (prispevali krajanji sami), opravili pa smo tudi preko 1.100 ur dela, ki so bile večinoma strojne. Vsa dela so potekala usklajeno in tekoče z vodstvom občine in KSP Litija. Potem pa je prišel dan, in sicer 7. 7. 2021, ki smo se ga krajanji najbolj razveselili – končno asfaltiranje. Na koncu pa nas je čakala še ureditev bankin in iztokov muld.

Ob koncu pa bi se rad zahvalil vsem izvajalcem – Šuštar Trans, KSP Litija, Trgograd, d. o. o., Občinama Šmartno pri Litiji in Litija ter vsem sokrajanom, ki so pomagali pri izvedbi del. Konec avgusta smo naredili še uraden zaključek, pri katerem gre zahvala tudi župniku g. Janezu Ferležu, ki je blagoslovil cesto, in županu g. Rajku Meserku, ki je prerezal trak. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Zlati tamburaši

Avtorica članka: Nataša Zavšek

V soboto, 9. oktobra 2021, je v Šmartnem pri Litiji potekal 40. FESTIVAL TAMBURAŠEV IN MANDOLINISTOV SLOVENIJE.

Na dogodku se je predstavilo šest tamburaških skupin in orkestrrov iz vse Slovenije. Kot zadnji so nastopili domačini – Tamburaški orkester Šmartno. Predstavili so se s programom:

- Narodni ples br. 1 (Tihomil Vidošič),

- Male sanje velikih (krsna izvedba, Helena Vidic Lesjak),
- Madžarski ples št. 6 (Johannes Brahms, prir. Nataša Zavšek).

Strokovno žirijo so sestavljali Damir Zajc, Tomaž Habe in Helena Vidic Lesjak. Tamburaški orkester Šmartno je kot drugi najboljši orkester na tekmovanju prejel **95,33 točk** in s tem **zlati plaketo s pohvalo** ter **posebno priznanje za najboljši izbor programa**. Kljub omejitvam v preteklem letu in prostorski stiski so tamburaši pokazali, česa so sposobni, in dokazali, da se v tamburaštvu uvrščajo med najboljše v državi. Trud je bil poplačan s spodbudnimi besedami stro-

kovne žirije in drugih udeležencev srečanja, ki so se domov odpravili z lepimi spomini in motivacijo za nadaljnje delo.

Kmetijske novičke

Avtorica članka: Ana Cirar

OBRAČUN PAVŠALNEGA NADOMESTILA

Obračun pavšalnega nadomestila mora imetnik dovoljenja predložiti davčnemu organu od **1. do 31. januarja 2022** za preteklo leto 2021. Oddaja obračuna je obvezna ne glede na to, ali je bila v preteklem letu opravljena dobava na podlagi dovoljenja ali ne.

NOVOSTI V LETU 2022

V prihodnjem letu prihaja novost glede oddaje zahtevka za vračilo trošarine. Od

1. januarja 2022 se zahtevki oddajajo le v **elektronski obliki** preko informacijskega sistema davčnega organa in ne več fizično preko predpisanega obrazca. Zahtevki je potrebno oddati do konca junija 2022.

Enako velja za oddajo vlog za prenos plačilnih pravic. Rok za oddajo vloge je 28. februar 2022.

PRETEKLA IZOBRAŽEVANJA

V mesecu novembru smo organizirali tri spletna predavanja. Potekala so v večernem času, tako so se jih lahko udeležili tudi kmetje, ki so dopoldan v službi. Začeli smo z oskrbo travnikov, ki jih je prizadela poletna suša. Povabili smo g. Antona Zavodnika, specialista za travništvo in pašništvo s KGZS Zavoda Ljubljana, da nam je predstavil nekaj napotkov, kako travnike pripraviti na naslednjo sezono. Naslednji dve predavanji sta bili namenjeni rejcem drobnice. Mag.

Peter Pšaker nam je predstavil zakonodajo in praktične primere novogradnje in preureditve hlevov za drobnico. Na zadnje predavanje smo v goste povabili mag. Marjeto Ženko, ki nam je predstavila oskrbo in prehrano jagnjet in kozličev.

Vsi, ki ste na naši listi za obveščanje, prejmete vabila po e-pošti. Če nam še niste posredovali elektronske pošte, lahko to še storite na elektronski naslov sonja.zurbanija@lj.kgzs.si. Ostali lahko prihodnja predavanja najdete na spletni strani KGZS Zavod Ljubljana (<https://lj.kgzs.si>).

Terenski kmetijski svetovalci Izpostave Litija: mag. Sonja Zidar Urbanija, 01 899 50 14, sonja.zurbanija@lj.kgzs.si, Karmen Skalič Holešek, 01 899 50 15, karmen.skalic-holesek@lj.kgzs.si, Ana Cirar, 01 899 50 13, ana.cirar@lj.kgzs.si, Slavko Bokal, 01 899 50 13, slavko.bokal@lj.kgzs.si.

Svetovni dan sladkorne bolezni – 14. november

Avtorica članka: Mihaela Amršek, predsednica društva

S pomočjo Občine Šmartno pri Litiji in v sodelovanju z g. Petrom Avbljem smo na svetovni dan sladkorne bolezni osvetlili in z obročki okrasili Stareto trg in odšli na tradicionalni pohod.

11. novembra smo se odpravili na Kras. Lokalni vodič nas je popeljal na pohod po spominskih poteh po Brestovcu in Gradišču ob Soči, po nekdanjih položajih soške fronte. Del poti smo prehodili čez utrdbo, »kanonjerska«, drugi del poti pa po Gradišču ob Soči, nekdanj imenovanem Emopoli. Zgradili so ga Benečani v 15. stoletju, zaznamovali pa so ga Leonardo da Vinci,

Napoleon, Radetzki idr. Spremljalo nas je prečudovito sončno jesensko vreme in prijetno druženje. Uživali smo v barvitosti kraške pokrajine in jesensko obarvanega Ruja. Leto, ki se počasi poslavlja, ni bilo nič kaj prijazno. Naučilo nas je še bolj spoštovati in ceniti vrednote življenja. Želimo si, da bi bilo leto 2022 boljše. Zato pa lahko poskrbimo s strpnostjo, disciplino in sočutjem.

Pohodniki na tradicionalnem pohodu ob svetovnem dnevu sladkorne bolezni

Osvetlitev kipa Slavka Gruma in obročki na Staretoem trgu

Novičke

Avtorici članka: Vera Bric in Mojca Bajc

*Življenje je kot reka.
Naj vam v letu 2022 odnese negotovost,
bolezen in skrbi
ter naplavi bolj brezskrbne in srečne dni.
Srečno in zdravo 2022!*

Predsednik MDI Litija - Šmartno: Miro Vidic

PREDNOVOLETNEGA SREČANJA NE BO

V zadnjih letnih obvestilih smo vas vsa leta doslej prijazno povabili, da se v čim večjem številu udeležite tradicionalnega prednovoletnega srečanja, ki smo ga že nekaj let organizirali v Gostilni Kovač. Na zadnjem prednovoletnem srečanju v letu 2019 smo si zaželeli veliko zdravja in zadovoljstva v prihajajočem letu ter si seveda obljubili, da se ob letu osorej ponovno snidemo. Žal tega srečanja že drugo leto zapored ne bo, saj je epidemija koronavirusa naša življenja korenito spremenila, žal nekatera tudi vzela, in jih okrnila predvsem z vidika druženja. Na prednovoletnih srečanjih smo vsako leto prejeli tudi setveni koledar za prihajajoče leto. Kljub vsemu smo koledarje za leto 2022 nabavili tudi letos. Koledarje imamo v pisarni društva. Takšna razdelitev, kot je bila pred epidemijo, tudi tokrat ne bo mogoča, vsekakor pa vam ga bomo poda-

rili, ko se boste zglasili v pisarni, morda ob priliki plačila članarine za leto 2022.

KULTURA – GLEDALIŠKI ABONMA

Za ogled gledaliških predstav se lahko prijavite v pisarni društva, kjer sestavljamo vrstni red za brezplačno abonmajsko karto.

OHRANJEVANJE ZDRAVJA IN DRUGI REHABILITACIJSKI PROGRAMI

Kopalne karte – še vedno lahko vsi invalidi z odločbo po znižani ceni kupite deset kart letno za triurno kopanje v Laškem (cena 5,50 EUR) in deset kart letno za triurno kopanje v Rimskih termah (cena 5 EUR). Karte veljajo od ponedeljka do petka. **Na voljo bodo tudi celodnevne karte za Thermano Laško po ceni 8 EUR, katerih veljavnost poteče 30. 6. 2022. Karte ne veljajo ob praznikih.**

KORIŠČENJE KAPACITET ZVEZE DELOVNIH INVALIDOV

Pomembna za ohranjanje zdravja so tudi okrevanja, ki potekajo v okviru Zveze delovnih invalidov (ZDIS). Za leto 2022 nam je ZDIS dodelil deset tedenskih terminov v Izoli in deset tedenskih terminov v Termah Čatež. Možnost koriščenja imamo tudi enkrat v Radencih, enkrat v Termah Ptuj in enkrat v Vili Golf Rogaška. Termini so razporejeni skozi vse leto, od januarja do decembra. Vsi člani društva smo celotni razpis in prijavnici

co prejeli z zadnjimi letnimi obvestili. Rok za prijave je do 22. decembra letos. Takoj ko bo mogoče, se bo sestala socialna komisija, ki bo pri razdelitvi kapacitet dosledno upoštevala določila Pravilnika o postopku dodelitve socialno zdravstvene pomoči.

PSIHOSOCIALNA REHABILITACIJA

Za leto 2022 smo od ZDIS prejeli pravico koriščenja psihosocialne rehabilitacije v Biotermah Mala Nedelja (šest dni v marcu) in Šmarjeških Toplicah (sedem dni v septembru). Na obeh destinacijah je na voljo dvoposteljna soba, torej skupaj za štiri invalide. O pogojih koriščenja smo bili člani podrobno obveščeni z zadnjimi obvestili. Vse dodatne informacije lahko dobite v tajništvu društva. Rok za prijave je 14. 1. 2022.

DONACIJA DOHODNINE DRUŠTVU

Zavezanci za dohodnino lahko izpolnijo »Zahtevo za namenitev dela dohodnine«. Naše društvo je uvrščeno med upravičence, ki mu lahko namenite del do 0,5 % dohodnine, ki je odmerjena za tekoče leto in za nadaljnja leta (do preklica). Gre za dohodnino, ki je obračunana državi in jo lahko namenite društvu. Z donacijo dohodnine prispevate za naše boljše delovanje. Z odstopom dela dohodnine ta znesek preusmerite društvu namesto državi. Obrazec lahko dobite v društveni pisarni ali pa vam ga pošljemo po pošti.

Iz dela OZRK Litija

Avtorica članka: Danica Sveršina, predsednica RKS OZ Litija in Irena Videc, strokovna sodelavka

LETOVANJE SOCIALNO OGROŽENIH STAREJŠIH

V Mladinskem zdravilišču in letovišču RKS na Debelem rtiču je v terminu od 2. 11. do 9. 11. 2021 brezplačno letovalo pet seniorok

z našega območja. Z vrstniki iz vse Slovenije so uživale v plavanju, druženju, zabavi, učenju, vodni aerobiki, jutranji telovadbi in sprehodih. Letovanje socialno šibkih starejših je bilo omogočeno z namenskim sredstvi FIHO 2021 ter sredstvi humanitarnih akcij PJM in Teden dobrotelnosti.

RKS OZ Litija projekt »Zdravstveno letovanje starejših in invalidnih oseb« namenja starejšim, ki so primerne zdravstvene stanja in nimajo ustreznih materialnih sredstev, da bi si to lahko v celoti zagotovili sami. Priprani smo, da tudi na ta način prispevamo k dvigu kvalitete življenja vse večjega števila starejših na našem območju.

KRVODAJALSTVO

Letošnja tretja redna krvodajalska akcija je potekala 25. 11. 2021 v Osnovni šoli Gradec v Litiji. Zaradi zaščite krvodajalcev in zaposlenih ter preprečevanja možnih prenosov bolezni krvodajalske akcije še vedno potekajo prilagojeno, torej s predhodnim naročanjem krvodajalcev. Krvodajalske akcije se je udeležilo 196 krvodajalcev, ki se jim zahvaljujemo za udeležbo in darovano kri. Med njimi jih je 21 kri darovalo prvič. Zahvaljujemo se tudi Osnovni šoli Gradec za sodelovanje pri uspešno izvedeni krvodajalski akciji. Zahvalili smo se g. Martinu Hostniku, ki se je krvodajalskih akcij udeležil že več kot 85-krat.

Umrla je najstarejša članica

Avtor članka: Boris Žužek

Prve dni v novembru smo se šmarski upokojenci poslovili od najstarejše članice – stoletnice Martine Zupančič. Ko smo jo jeseni obiskali, je bila še pri polni zavesti in se je z nami pogovarjala, čeprav smo čutili, da jo že zapuščajo moči.

Pomoč v hrani – V začetku novembra smo ob pomoči Območnega združenja Rdečega križa Litija razdelili pomoč v hrani desetim družinam. Bile so jo zelo vesele.

Razvoj pametnih, zdravih in starosti prijaznih okolij

Avtorica članka: Irena Špela Cvetežar, direktorica Doma Tisje

EU_SHAPE
Interreg Europe

Na pobudo Razvojnega centra Srca Slovenije sem se skupaj s predstavnico Ministrstva za zdravje in vodjo evropskega projekta EU_SHAPE, go. Anito Molka, udeležila srečanja partnerjev omenjenega projekta in ogledov dobrih praks na Danskem, ki se dotikajo različnih rešitev za starejše. Zame so bile zelo pomembne informacije v povezavi s projekti, v katere so vključeni prostovoljci, starejši, še zlasti tisti, ki so oboleli za demenco, saj pri delu v Domu Tisje pogosto iščem inovativne rešitve za izboljšanje kakovosti našega dela.

Gostitelji so nam v mestu Aarhus organizirali predstavitev in ogled medgeneracijskega centra – **Generationernes Hus**, ki sicer še ne deluje v polnosti, kar nam je omogočilo ogled prostorov, ki so namenjeni bivanju starejših, mladih, enostarševskih družin in invalidov. Inovativen je predvsem njihov pristop k povezovanju različnih generacij in ranljivih skupin, zanimivi pa zlasti skupni prostori za druženje, kuhinje, fitness centri ipd. Osnovna ideja centra je preprečevanje osamljenosti, medsebojno druženje različnih generacij in medsebojna pomoč pod strokovno koordinacijo vodje centra. Posebej sem bila vesela možnosti ogleda

novozgrajenega **negovalnega doma za osebe, obolele za demenco – Skovvang**, v katerem osebe obravnavajo celovito. Poleg namestitve strešjih z napredovano obliko demence bodo v domu potekale tudi krajše namestitve, namenjene obravnavi oseb z začetno obliko demence, kot podpora obolelim in njihovim bližnjim. Deležni bodo obravnave delovnih terapevtov, fizioterapevtov, naturistov, psihologov in drugih specialistov. Novo zgrajeni objekt ima nekatere novejšje rešitve v zvezi z osvetljavo (prilagojena barva svetlobe), premeščanjem stanovalcev iz postelje v sanitarne prostore (stropne šine z dostopom do ko-

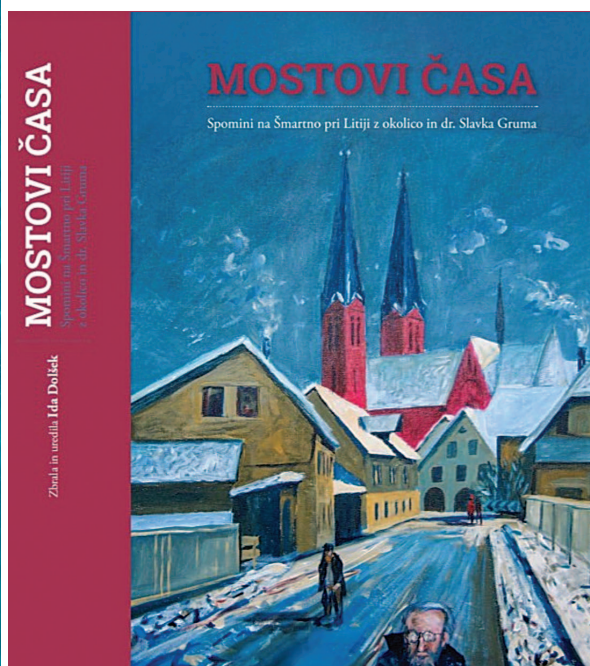
Ogled demonstracijskega prostora DokkX za preizkus različnih tehnologij in orodij za samostojno in aktivno življenje starejših

palnice in WC-ja) in varovanjem (uporaba naprav za ugotavljanje lokacije). Raznolikost predstavljenih še številnih drugih inovativnih praks (npr. **DokkX – demonstracijski prostor tehnologij** za dobro počutje starejših, **SPARK – bivalni mestni prostor**, ki deloma zadovoljuje potrebo po rehabilitaciji na prostem za uporabnike, deloma pa potrebo po prizadevanjih za okoljska prilagajanja na tem območju) sem z velikim zanimanjem spremljala, saj je **marsikatera ideja uporabna tudi pri mojem delovanju v Domu Tisje**, npr. postavitve pisarne za svetovanje starejšim s strani diplomirane medicinske sestre, predstavitev sodobnih tehnoloških pripomočkov, uvajanje sprememb na podlagi analitičnih in elevacijskih študij ipd.

Odlične predstavitve vseh projektov, analiza doseženih ciljev in njihovo nesebično deljenje je izkušnja, ki kaže, da se v projekt **združujejo partnerji z namenom, da bi se izkušnje in prakse med seboj delile ter prenašale v druga okolja**. Iskreno sem hvaležna za to možnost. Iskrena pohvala gre tudi gostiteljem in go. Aniti Molka iz Razvojnega centra Srca Slovenije za reševanje vseh zapletov na poti, podporo pri iskanju kontaktov ter povezovanju z za Dom Tisje primernimi partnerji ter prijetno druženje.

Ogled hiše generacij z deležniki iz Irske in Slovenije – z desne proti levi: Klavdija Kobal Straus (Ministrstvo za zdravje) in Irena Špela Cvetežar (direktorica Doma Tisje)

Mostovi časa

Spomini na Šmartno pri Litiji z okolico in dr. Slavka Gruma

Zbrala in uredila: Ida Dolšek
Založil: Biroservis - Gorazd Mlakar, s. p.

Prodajna mesta in kontakti: TIC Šmartno pri Litiji, grad Bogenšperk, Knjižnica Litija, Biroservis - Gorazd Mlakar, s. p. in Ida Dolšek.

Cena: 32,00 EUR

Zlati zvoki tamburic JSKD

Avtor članka: prof. Tomaž Habe

V soboto, 9. oktobra, ob 17. uri je bilo v Kulturnem domu Šmartno pri Litiji 40. srečanje tamburašev in mandolinistov Slovenije. Kljub vsem ukrepom zaradi covid-a so se srečali po enoletnem premoru tamburaši iz vse Slovenije. Da je tamburaštvo pomembno kulturno-umetniško delovanje v občini Šmartno pri Litiji, sta potrdila tudi pozdravna govornika, župan Občine Šmartno pri Litiji Rajko Meserko in poslanec Boris Doblekar. Kvaliteto slovenskega tamburaštva potrjuje tudi redno snemanje srečanj RTV Slovenija, tokrat z novim urednikom programa, Danielem Celarcem.

Kot prva je nastopila najmlajša (po starosti delovanja) sekcija Tamburaši Borovnica, ki deluje v okviru KD Borovnica. Kljub preprostosti priredb skladb iz narodne zakladnice so s svojim vodjem Jožetom Zverom predstavili zavzeto in navdušujoče igranje. Izvedli so prekmursko Nede mi več rasla, venček ljudskih z naslovom Tinka, Tonka in popularno skladbo M. Hadjidakisa Nikoli v nedeljo – Otroci Pireja.

Posebnost skupine je bilo veselje do igranja, ki se je preneslo iz živahnega, čeprav priletnega vodje na orkestraše. Veliko pa je temu botrovalo igranje brez »not«.

Iz zibelke slovenskega tamburaštva so na reviji nastopili trije orkestri. V okolju Bele krajine je pouk tamburice vključen v program glasbene šole. Prvi se je predstavil Tamburaški orkester Glasbene šole Črnomelj z ravnateljem Silvestrom Mihelčičem, nekdanji dirigentom te skupine. Zadnja leta vodi orkester muzikalnemu tamburaštvu predani Anton Grahek.

Zaigrali so Gröebmingove Variacije v miniaturo, Rubinsteinovo Melodijo in priredbo D. Varge Marko skače. Dopadljiv nastop, v vseh elementih igre natančen, vendar preveč zadržan.

Iz Bele krajine so prišli na oder tudi tamburaši KUD Oton Župančič iz Vinice. Zaigrali so Andričevo Jasnino kolo, Sepetovo Zemlja pleše z ne preveč izrazitim solom Neže Ža-

40. srečanje tamburašev in mandolinistov (foto: Blaž Bratkovič)

lec na klarinetu ter po prekmurskih motivih napisano skladbo Damirja Zajca Na obisku v Prekmurju.

Tamburaški orkester Cirkovce je žal imel »smolo«. Zaradi zdravstvenih razlogov je v zadnjem trenutku vskočil nov dirigent, prav tako pa so zadnjo skladbo Tadeja Hrušvarja Dan ljubezni izvedli brez vokalne skupine Kreativke. Kot prvo so zaigrali skladbo Vračara, slovenskega skladatelja Davorina Jenka, ki je vrsto let deloval v Srbiji. V zadnjih letih se je na slovenskem izredno priljubila glasba D. Šostakoviča. Lepo, z občutkom za dobro dinamiko so odigrali njegov Valček št. 2. Zadnji dve skupini tamburašev v odsotnosti izvajalcev iz Ajdovščine sodita v vrh slovenskega tamburaštva. To sta orkester iz Dobreča in domači Tamburaški orkester Šmartno. Po uspešnem delovanju orkestra iz Dobreča pod vodstvom T. Grahka je sedanji dirigent in skladatelj Gregor Zagorc stopil še za stopnico višje. Z orkestrom je v Novem Sadu na svetovnem tamburaškem prvenstvu stopil na zmagovalni oder. V Šmartnem je s solistko Katjo Banovec prvič na odru zazvenel koncert za bisernico. Žal ima solistka za tako zahtevno skladbo preslab inštrument, kljub temu pa je bila njena izvedba v veselje dirigenta in avtorja skladbe muzikalna in tehnično dovršena. Posebna odlika orkestra je bila polna zvočnost, na katero je vplivalo dobro trzanje ter odlični inštrumenti v tenorski legi. Poleg koncerta za bisernico smo slišali še priredbo prekmurske Zrejlo je žito z vokalno solistko Kajo Rušnov in Kaprijeve Tamburaške variacije. Po oceni žirije so prejeli zlato plaketo s pohvalo in priznanje za izbor programa ter priznanje za solistko večera Katjo Banovec na bisernici.

Zlato plaketo s pohvalo z nekoliko manjšim številom točk so si priigrali tudi domači tamburaši. Dolgoletno vodenje Tamburaškega orkestra Šmartno pod taktirko Helene Vidic se čuti tudi v sedanjem delu orkestra, ki ga je za njo prevzel njen brat Štefan Vidic. Dirigent in orkester sta prejela še posebno priznanje za izbor programa, ki so ga sestavljale tri skladbe: Vidošičev Narodni ples št. 1, krstna izvedba skladbe Male sanje velikih skladateljice Helene Vidic Lesjak in priredba Madžarskega plesa št. 6 Johannesa Brahmsa. Nekoliko bolj zadržana izvedba, kljub temu in kljub manjši številčnosti orkestra pa natančno in muzikalno izvajanje.

Za dobro izvedbo prireditve ter za vso organizacijo je zavzeto poskrbel vodja JSKD Ol Litija Darko Vidic. Ob sodelovanju Daniela Leskovića, producenta za instrumentalno dejavnost pri JSKD RS, je prireditev izredno uspela.

Po razglasitvi rezultatov njihovih nastopov se je razvilo družabno srečanje, na katerem so člani žirije Damir Zajec, Helena Vidic Lesjak in Tomaž Habe izmenjali mnenja in priporočila dirigentom za nadaljnje delovanje. Da je bil zaključek resnično vesel, so ga s svojim igranjem in petjem vseh prisotnih popestrili tamburaši iz Borovnice. Ne morem mimo tega, da za konec ne omenim gostoljubja Šmartnega pri Litiji, predvsem pa agilnega Darka Vidica.

Kljub težkim zdravstvenim razmeram in previdnostim ob izvajanju nastopajočih in poslušalcev, ki so napolnili dvorano kulturnega doma, smo doživeli lep večer tamburaške glasbe, ki bo po televizijskem predvajanju dostopna tudi širšemu krogu gledalcev širom Slovenije.

Uredništvo **Krajevni novic**
vam želi lepe praznike ter
srečno, zdravo in uspešno 2022.

»Vi jim dajte jesti«

Avtor članka: Uroš Pušnik

... je geslo ljudskega celoletnega misijona v šmarski župniji. S slovesno tridnevno pripravo nanj smo ga pričeli z zunanjo slovesnostjo na Martinovo nedeljo, ko goduje tudi naš farni zavetnik.

Več vikendov in srečanj z misijonarji bo potekalo skozi vse naslednje leto, vero pa nam bodo poglobljali: kapucina br. Primož Kovač in br. Jožko Smukavec ter redovnici – iz reda Frančiškanka Marijina misijonarka – s. Anja Walaszek ter usmiljenka s. Liza Nrecaj.

Voditelj misijona br. Primož nas je že prvi dan misijona povprašal, kam nas življenje vodi. Našli smo dve smeri – ali ga zavozimo, životarimo in tragično končamo ali pa zaživimo polno življenje, ki bo rodilo sadove dobrega dela, radost, zadovoljstvo in odrešenje. Kot pravi: »Odkrivajmo lepoto življenja in tako prenovimo samega sebe.«

Ob oltarju sta se mu pridružila še domača duhovnika, župnik g. Marko Mohor Stegnar in duhovni pomočnik g. Vinko Malovrh. Ubrano petje in zbrana molitev pa sta duhovno dvigala slovesnost. Zaradi neugodnih covidnih razmer je ob koncu sv. maše br. Primož le blagoslovil novo vino brez kasnejšega druženja. Na spletni strani naše župnije je povezava do terminov celoletnega misijona, ki je, kot pravi pater, »Odnos z Bogom, da bi zahrepeneli po bogastvu, ki ga nosimo v sebi.«

Akcija MSMG 2021

Avtorica članka: Veronika Jesenšek, koordinatorica

V občini Šmartno pri Litiji smo se tudi letos odločili, da se pridružimo vseslovenski humanitarno-ekološki akciji Manj svečk za manj grobov. Namen omenjene akcije je, da obiskovalce pokopališč nagovorimo, da se namesto s pretiranim prižiganjem sveč svojih najdražjih lahko spomnijo tudi na drugačen način, kot so zastavice sočutja ali pobarvani kamenčki, dobrodelfno zbrani denar pa namenimo tistim, ki so pomoči potrebni.

Pred pokopališčem v Šmartnem pri Litiji smo 30. in 31. 10. prostovoljke zbirale sredstva za terapevtske pripomočke, ki jih potrebujejo v Domu Tisje, in zbrale 616,10 eur.

Letos so se nam pri dobrodelfni akciji pridružile tudi članice kluba KLIŠE.

Vsem prostovoljkam se zahvaljujem za njihov čas in pripravljenost za uspešno izpeljano akcijo v naši občini.

Foto: Anže Malis

Veseli nas, da se vsi skupaj vedno bolj zavedamo pomena ekološko-humanitarne akcije Manj svečk za manj grobov in tako pomagamo naravi in hkrati rešujemo tudi življenja. Hvala!

Srečanje obrtnikov, podjetnikov in kmetov

Avtor članka: Simon Lokar, predsednik

Zadnji petek v mesecu oktobru so se v industrijski coni Zagorica, Breg pri Litiji, zbrali obrtniki, podjetniki in kmetje iz obeh naših občin.

Srečanje sta organizirala Območna obrtno-podjetniška zbornica Litija in Podjetniški RISE z namenom povezovanja in druženja ter izobraževanja udeležencev.

Tema izobraževanja je bila varstvo pri delu in požarna varnost z naslednjimi vsebinami:

- Aktualno s področja varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti – strokovni delavec
- Predstavitve vrste gasilnikov in varna uporaba
- Praktični prikaz gašenja začetnih požarov
- Možen nakup gasilnikov ter ostale opreme za gašenje in odkrivanje začetnih požarov
- Higijena in varnost živil – HACCP SISTEM

Izvajalci strokovnega dela so bili: GASCO Janko Zaman, s. p., RE-AL Aleksander Remškar, s. p., dipl. var. inž., strokovni sodelavec varnosti in zdravja pri delu ter varstva pred požarom, ki ima dolgoletne izkušnje na področju načrtovanja, pregledovanja, izobraževanja ter svetovanja.

Pokrovitelji dogodka: Rudi turs, d. o. o., Makplast, d. o. o., Trgograd, d. o. o., Groles, d. o. o., Palva, d. o. o., Kozmotekton Gregor Berčon, s. p., Omahen transport, d. o. o., Poker, d. o. o., Lesokras, d. o. o., POK Martina Petrovčič, s. p., GASCO Janko Zaman, s. p., Mesnine Bajec Natalija Bajec, s. p. in MEGO, d. o. o.

Za odlično izvedbo kulinaričnega dela sta poskrbela Oton Muzga in Drago Berdajs.

Vsem organizatorjem, sodelujočim in udeležencem se zahvaljujemo za obisk in upamo, da se naslednjič srečamo brez omejitev.

7-čutni muzej Lesarius Velika Preska

Avtorica članka: Špela Pavlič Kos

Verjetno ste poznali kakšnega lesarskega mojstra, ki je z ročnim orodjem ustvarjal na »ponku«? Ti lokalni umetniki so bili s svojim čutom do gozda, dreves in oblikovanja lesa navdih za snovanje muzeja starih lesarskih rokodelskih poklicev na Veliki Preski pri Polšniku. Muzej je nastal na pobudo družinskega podjetja Mizarstvo Kos, ki je v oktobru praznovalo 30-letnico ustanovitve.

Pri nas želimo, da obiskovalci vzamejo v roke orodje, žago, dleto, vrtalnik ali kladivo. Da stopijo do delovne mize, vpnejo les in ga začnejo obdelovati. Pri tem doživijo zvok orodja in vonj lesa, ki ga otipajo. Tako spoznajo rokodelske občutke in se prelevijo v tesarja, mizarja, kolarja, sodarja, strugarja, rezbarja in pletarja. S sprehodom mimo slovenskih drevesnih vrst, z iskanjem tarč v navidezni resničnosti (AR aplikaciji) in miselnimi igrami pa skočijo v poučno leseno zabavo.

Jože Kos, ustanovitelj muzeja

Raziskovalci in drevesoljubi, virtualni lik Lesarius vas pričakuje!

Za obisk je potrebna predhodna rezervacija

na 051 615 020 ali na info@lesarius.si.

www.lesarius.si

Zakaj je dobro biti član Obrtno-podjetniške zbornice?

Avtorica članka: Rosana Škulj

Mnenja o tem so seveda različna, zagotovo pa velja: član, ki se zaveda vsega, kar zbornica kot učinkovit varuh pravic in interesov obrtnikov in podjetnikov izbori zanj v obliki ugodnejših zakonskih obveznosti, in ki uporabi vsaj nekaj od tega, kar mu zbornica ponuja v obliki svojih storitev, je svojo članarino dobro naložil.

1. Zato ker smo zbornica malih in smo njihov glas. Obrtno-podjetniško zbornico smo pred štiridesetimi leti ustanovili obrtniki sami, ker nismo hoteli biti skupaj z velikimi v državni zbornici.
2. Zato ker dobro poznamo probleme in interese obrtnikov in malih podjetij ter jih uspešno zastopamo pred vlado oziroma državo. S povezovanjem v svoji zbornici, po »branžah« v strokovne sekcije, mali postanemo glasni, močni in vplivni.
3. Zato ker smo blizu članov.
4. Zato ker smo za člane še vedno najboljši »servis« in se posvetimo prav vsakemu izmed njih.

5. Zato ker skrbimo, da so člani dobro informirani. Vsak mesec člani dobijo revijo Obrtnik s prilogo Obrtnikov svetovalec ter obvestila območne obrtno-podjetniške zbornice, prosto lahko dostopajo do naših spletnih strani z več tisoč aktualnimi informacijami.
6. Zato ker članstvo v OZS poleg vsega naštetega prinaša tudi vrsto drugih ugodnosti.

Član Obrtno-podjetniške zbornice je lahko vsaka fizična ali pravna oseba, ki opravlja obrtno dejavnost ali domačo in ume-tnostno obrt oziroma katerokoli drugo pridobitno ali neprido-bitno dejavnost.

V drugi polovici letošnjega leta so se včlanili naslednji podjetni-ki oziroma firme:

- Pospeševanje prodaje, Rok Slapničar, s. p.
- KOPIT, proizvodnja, inženiring, trgovina, d. o. o.
- K-nails, kozmetični salon, Klara Andrejčič, s. p.
- Medijska produkcija Theo Čož, s. p.
- ZOKY, glasbenik, Zoran Cilenšek, s. p.

Uspešen mesec za mlajše selekcije

Avtorja članka: Aleš Hauptman in Ernest Mrzel

Za člane sta bili v mesecu novembru zaradi reprezentančnega od-mora na razporedu le dve gostujoči tekmi. Igrali so proti zasedbi Maribora in Škofje Loke. Za naše mlajše selekcije RD Herz Šmartno pa je bil koledar tekem precej bolj pester, saj so se tekme igrale vsak vikend.

Poročilo z novembrskih tekem članske ekipe RD Herz Šmartno:
12. 11. 2021, 9. krog RK Maribor Branik : **RD Herz Šmartno 34 : 33**
20. 11. 2021, 10. krog RD Urbanscape Loka : **RD Herz Šmartno 32 : 21**

Na obračunu ekip z dna lestvice so se morali v razburljivi končnici Mariborčani pošteno potruditi za zmago. Po izenačenem začetku so si sredi prvega polčasa gostitelji priigrali dva gola prednosti, ki pa sta po dobrem zaključku prvega dela skopnela. Semafor je ob polčasu kazal 19 : 19. V nadaljevanju so rokometaši Maribora Branika povedli s 25 : 20, kasneje pa vodstvo povišali na 28 : 21. Nato je imela svoje minute tudi ekipa Herz Šmartnega. Najprej so prišli do rezultata 29 : 32, v 59. minuti pa po голу **Andraža Justina** celo do izenačenja na 33 : 33. Domače je z zadetkom v zadnji minuti rešil Izidor Budja. Končni rezultat je bil 34 : 33. Pri ekipi Maribora Branika je sedem golov dosegel Simon Razgor, šest pa sta jih do-dala Mitja Janc in Izidor Budja. Na drugi strani je bil prav tako s sedmimi zadetki najbolj razpoložen **Andraž Justin**, po pet pa sta jih dosegla **Benjamin Cirar** in **Jaka Avsec**.

Škofjeločani v obračunu proti zadnjeuvrščenim tekme-cem iz Šmartnega pri Litiji niso imeli nobenih težav. V desetem krogu Lige NLB so dosegli osmo zmago in se po številu točk izenačili z drugouvrščenimi Trebanjci. Oboji za vodilnimi Celjani zaostaja-jo tri točke, rokometaši Trima Trebnjega imajo v dobrem še eno tekmo. Varovanci domačega trenerja **Jureta Šterbucla** so imeli od prve do zadnje minute popoln nadzor nad tekme-ci iz osrednje Slovenije. Že v deveti minuti so povedli z 9 : 2, nato pa je prednost postopoma naraščala, številni nosilci igre pa so se lah-ko v nadaljevanju zaradi kakovostne razlike tudi malce spočili. Za Škofjeločane so po šest zadetkov prispevali Grega Jamnik, Stefan Damjanovič in Urban Pipp, na drugi strani je prav tolikokrat mre-žo zatresel **Andraž Justin**.

S kom se bodo varovanci trenerja Aleša Šmejca pomerili v de-cembru?

V soboto, 4. 12. 2021, ob 19. uri doma proti ekipi RD Koper. Sledita

dve gostujoči tekmi – 11. 12. ob 19. uri proti ekipi RK Jeruzalem Ormož in 15. 12. proti zasedbi RK Velika Nedelja (1/16 pokala). De-cembrski razpored in s tem tudi letošnji koledar naši člani zaklju-čujejo doma, ko bodo 18. 12. ob 19. uri gostili RD LL Grosist Slovan. **Vljudno vabljeni v Dvorano Pungrt** na obe domači tekmi.

Za mlajše selekcije ni bilo veliko reprezentančnega odmora. S tek-mami v 2. državni ligi nadaljujejo kadeti, ki so v skupini C začeli malo slabše, saj so vknjižili dva domača poraza, proti RK Brežice in RD Koper. Do konca leta jih čakajo še najmanj tri tekme. Veli-ko borbo bijejo starejši dečki A, ki trenutno zasedajo 3. mesto v skupini Center II. Še vedno imajo lepe možnosti, da napredujejo med 16 najboljših ekip v Sloveniji. V mesecu novembru so začeli s porazom proti Trebnjemu, nato pa so v Grosuplju dosegli zelo pomembno zmago proti neposrednim tekme-cem za napredova-nje. Na zadnji tekmi v mesecu pa so morali priznati premoč zelo dobri ekipi RD Riko Ribnica. Z neuradnim tekmo-vanjem so nada-ljevali tudi mlajši dečki A in B, ki so prikazali zelo dobre predstave na turnirjih doma in v gosteh. Žal s tekmami še ni začela ekipa mlajših dečkov C, saj je prvo tekmo odnesla karantena učencev petega razreda.

Ni prepozno, da postaneš rokometaš! Vse fante od 5. do 9. razreda OŠ, ki jih zanima rokometa, VABIMO, da se vpišejo v ŠMARSKO ROKOMETNO ŠOLO. Info: 040 629 384 ali info@rdsmartno.si.

Vse novice glede nove sezone in spremljanja tekem bomo obja-vljali na naši Facebook in Instagram strani, kjer si lahko ogledate vse zadnje novice.

Bralce vabimo k nakupu **MAJICE** RD Herz Šmartno v vaši velikosti **»Borimo se za Šmartno!«**. Svojo si lahko priskrbite na naslednji tekmi pri blagajni Dvorane Pungrt.

Foto: Dajnko Photography

ZAHVALA

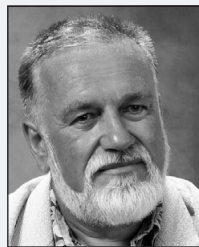
ob boleči izgubi dragega moža, skrbnega očeta in ljubečega dedija

FRANCA BALANTA

iz Šmartnega pri Litiji, 2. 3. 1947–14. 7. 2021.

Ob nenadni izgubi dragega moža, očeta in dedija se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali ob strani. Iskrena hvala družinam Kirm in Onišak, bratoma Sreču in Janku z družino, sosedu Ivanu Čožu za njihovo tolažbo, čas, pomoč in izkazano sočutje v teh težkih trenutkih, ko ste z nami delili žalost in bolečino ter nam nesebično pomagali. Hvala vsem za izrečeno sožalje, darovane sveče in cvetje. Iskrena hvala dr. Nikolaju Benedičiču za pomoč pri boju z njegovo boleznijo v zadnjih dveh letih. Hvala župniku Vinku za lepo opravljen pogrebni obred. Hvala pevcem in vnuku Marcelu za lepo zapete in zaigrane pesmi ter pogrebni službi KSP Litija za organizacijo in izvedbo pogrebne slovesnosti. Srčna hvala vsem, ki ste se od njega poslovili in ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žena Branka, hči Mija, sin Bogdan, hči Petra, zet Peter, snaha Nataša, vnuk Marcel, vnukinja Nea in Ela

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je zapustil dragi mož, ati, ded, brat in stric

JOŠKO GODEC,

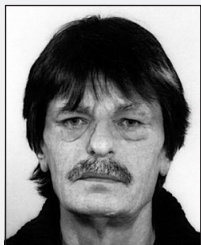
21. 3. 1950–26. 10. 2021.

Zahvaljujemo se za pomoč domačinom in prijatelju Stanetu Tegelju, s katerimi je delil zadnje minute svojega življenja, gasilcem PGD Gabrovka za prvo nudeno pomoč pri poskusu oživiljanja in zdravnici Sabini Kokot. Posebna zahvala družini Dušak, vsem sosedom, hvala tebi Slavji, Sando, Nežka in Metka, hvala tudi družinam Komljanec in Pregrad za nesebično pomoč, stisk rok, tople objeme in izrečene besede. Iskrena hvala pogrebni službi KSP Litija za lepo opravljen pogreb, županu Francu Rokavcu za besede slovesa, pevcem Lipa, trobentaču in Društvu upokojencev Litija.

Hvala prijateljem in vsem za donacijo, tople objeme, stiske rok in izrečeno sožalje.

Pogrešali in spominjali se te bomo

Žena Sonja, sin Luka, Tisa in Lora, hčerka Urša in Žiga, sestri Darinka in Fani ter nečaki z družinami.

ZAHVALA

Od nas se je poslovil naš dragi

MARKO KRALJiz Šmartnega pri Litiji
(20. 1. 1961–30. 10. 2021).

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, tolažilne besede ter darovano cvetje in sveče. Zahvala tudi sodelavcem Omahen Transporta, PGD Šmartno, strelskemu društvu ter društvu upokojencev. Prav tako se zahvaljujemo tudi dr. Milojki Juteršek, osebjem SB Trbovlje – intenzivnemu oddelku: dr. Furlan, dr. Poznič in dr. Grič. Hvala tudi župniku Marku Mrlaku in KSP Litija za lepo organiziran pogrebni obred. Iskrena hvala vsem, ki ste ga pospremili k zadnjemu počitku. V naših srcih bo ostal za vedno.

Žalujoci: vsi njegovi

*Samo to še opravi,
samo to še postorim,
potem se spočijem
in umirim.
(T. Kuntner)*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše mame, stare mame, prababice, sestri in tete

MARTINE ZUPANČIČ, ROJ. BOŽIČ,

(27. 8. 1921–6. 11. 2021)

iz Male Kostrevnice 14a, Šmartno pri Litiji,

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za stisk roke, izrečeno sožalje, misli, tolažbo, za darovano cvetje, darove in svete maše. Posebna zahvala patronažni sestri Tini in dr. Sabini Kokot za njuno profesionalnost. Zahvala tudi g. Petru Avblju za lepo sestavljen nagovor, ekipi KSP Litija, d. o. o. za lepo izveden obred, gospodu župniku za opravljen obred in sveto mašo ter pevcem in trobentaču. Hvala tudi vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

*Kar odvzela je ločitev,
zanesljiva spet združitve
vrne nam nekoč!*

V SPOMIN

Minilo je že deset let, odkar nas je zapustil naš dragi oče, dedek, pradedek in tast

STANISLAV JERAB,

1933–2011,

iz Šmartnega pri Litiji.

Hvala vsem, ki se ga spominjate, prižgete svečko ali stojite ob njegovem grobu.

Vsi njegovi

V SPOMIN

Minilo je 10 let, odkar nas je zapustila naša draga

CIRILA CIZERLE,

21. 4. 1934–14. 12. 2011.

Zahvaljujemo se vsem, ki se jo spominjate, stojite ob njenem grobu in ji prižigate svečke.

Vsi njeni

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče,
v domu ostala je praznina,
in v srcih bolečina.
Čeprav spokojno spiš,
z nami naprej živiš.*

Variti na kovaški način ne zna vsak

Avtor članka: Vinko Groznik, Petelinškov, Šmartno pri Litiji (zapisala Sonja Perme)

Odlomek je iz knjige *Bolj ko je komat okrancljan, bolj konj z veseljem vleče*. Knjigo lahko kupite v Knjižnici Litija. Cena je 20 eur.

V Šmartnem so bile od nekdaj fužine in kovačnice. Fužine so imeli v lasti Mahi in Mandlji, kasneje tudi Oroslav Fincinger. V njih so izdelovali poljsko orodje – pluge, brane, motike, lopate, pralice, sekire, cepine – ki so ga kasneje prodajali na sejmiših v bližnji in daljni okolici. Kovaški izdelki so bili zelo cenjeni. Kovači so bili pri llovarju. Največja mojstra sta bila Jože in Tone.

Moja domačija ima ime pri Petelinšk'. Že naši predniki so imeli v lasti konje. Sam sem bil kmet, furman, predvsem pa kovač. Naučil sem se kovati na poseben način: varjenja na kovaški način, česar ne zna vsak, in to delo je še vedno, predvsem v umetniškem kovaštvu, zelo iskano.

Pomagal sem pri delu na kmetiji; hodil na delo v Ljubljano. Dve leti sem bil zaposlen v Rudniku Sitarjevec, kjer sem opravil jamski izpit za *hajerja* – jamskega kovača in jamskega tesarja.

Kadar sem koval, sem izdeloval predvsem podkve za konje in jih tudi sam podkoval. Omenjenega dela sem se priučil s pomočjo veterinarjev, ki so to delo prvotno

Živinsko sejmišče pred Kulturnim domom (last Andreja Hostnika)

opravljali; ker pa jih je bilo premalo, so izučili tudi druge. Konja je bilo potrebno podkovati zato, ker se je veliko gibal po makadamskem pesku in si pri tem obrabil kopita. To opravilo je trajalo do tri ure. Samo izdelovanje podkve je bilo zahtevno delo. Za konje so obstajale podkve različnih velikosti. Pripravljene so bile po vnaprej dogovorjenih številkah. Lastnik konja je odločil, ali bo imel podkovane vse štiri noge, le redko samo sprednji dve. Podkovanje konj ni bilo enostavno opravilo. Če se je kopito napačno obrezalo ali nestrokovno podkovalo, se je namreč naredila velika škoda in je konj *šepal* in bil zato neuporaben.

Vsaka podkev je bila izdelana tako, da je imela zadnje *štrole* in prednje *grife*, ki so

se privarili v kovaškem ognju. Ko je bila podkev dobro nameščena na kopito, se je pribila s kovaškimi žebli. Če je bila stara podkev še dobra, si jo lahko ponovno pritrdil nazaj na kopito.

V svoji kovačnici imam shranjeno še vse kovaško orodje, ki sem ga sam izdelal: klešče, kladiva, prebijači ... Pri kovanju sem uporabljal meh na nožni pogon, da se je razpihal ogenj in razžarilo železo.

Za podkovanje volov, kar sem redko opravljal, smo imeli tako imenovano *prešo*. To je leseno in trdno ogrodje, v katerega smo vola namestili, da se ni mogel premikati in z brcanjem ovirati podkovanja. Kovaško delo me je zelo veselilo. Če bi bil zdrav in pri močeh, bi ga opravljal še sedaj.

Krajevne novice na spletu

